

HRVATSKA PČELA

VELIČANSTVENI ROJ

TURSKA, ZEMLJA PČELA I MEDA

DEZINFEKCIJA

ISSN BROJ
1330-3635

BROJ

1

Zagreb, 2024.
Godište 143.

OZNAČAVANJE MATICA

2020. 2021. 2022. 2023. 2024.

Fotografija na naslovnici: Pčela je čudo prirode, foto: Freepik.com

ČASOPIS HRVATSKOG SAVEZA

Stručni časopis "Hrvatska pčela" osnovalo je Hrvatsko-slavonsko pčelarsko društvo u Osijeku 1881. godine, te je u početku tiskan kao "Slavonska pčela", zatim kao "Hrvatska pčela" i "Pčela". To je jedan od najstarijih pčelarskih časopisa u svijetu.

ČLANARINA HRVATSKOG PČELARSKOG SAVEZA U 2024. GODINI

Skupština Hrvatskog pčelarskog saveza odlučila je da članice Hrvatskog pčelarskog saveza plaćaju Savezu članarinu prema broju članova udruge u iznosu od **35,00 eura** za 2024. godinu, za svakog svojeg člana udruge. Članarinu Udruge trebaju uplatiti **od 1. do 31. siječnja 2024. godine**, a blagajnike molimo da nam istu što prije doznače na **IBAN: HR2524840081100687902** te odmah pošalju i uredni popis s točnim podacima članova koji su izvršili uplatu članarine, kao i kopiju uplatnice kojom je uplata izvršena. Članovi članica Hrvatskog pčelarskog saveza dobivaju besplatan primjerak časopisa Hrvatska pčela.

**OTKUPLJUJEMO
SVE VRSTE MEDA**

VARŽAK M
Vrbovo 54, 10411 Orle
varzak@zg.t-com.hr
T: 01 6239 144; M: 098 938 9738

▪ **USLUŽNA PRERADA VOSKA U SATNE OSNOVE**

▪ **DIMENZIJE SATNIH OSNOVA PO VAŠOJ ŽELJI**

▪ **UZIMAMO I DOSTAVLJAMO VOSAK PO CIJELOJ HRVATSKOJ**

▪ **POTPUNA KONTROLA VAŠEG VOSKA OD DONOŠENJA DO GOTOVIH SATNIH OSNOVA**

▪ **PRODAJA SATNIH OSNOVA SVIH DIMENZIJA**

098/958-62-03

**SATNE OSNOVE
KNEŽEVIĆ**

**APIS
PETRINJA**

**PROIZVODNJA OPREME
ZA PČELARSTVO**

Proizvodimo:
košnice LR, AŽ i Farar;
nukleuse; matične rešetke;
razmake; spojke za
nastavljače

Petrinja

099/440-4046

apis.pcelarstvo@gmail.com

PRETPLATA NA "HRVATSKU PČELU" ZA 2024. GODINU

Pretplatnici plaćaju direktno Savezu pretplatu za časopis, koja za 2024. godinu iznosi **40,00 eura**. Pretplata se plaća na **IBAN: HR2524840081100687902**. U pozivu na broj treba upisati svoj pretplatnički broj te kopiju uplatnice doznačiti Savezu.

PRETPLATA NA ČASOPIS "HRVATSKA PČELA" ZA INOZEMSTVO U 2024. GODINI

Pretplata za inozemstvo iznosi **45 eura** za 2024. godinu. Uplatu treba izvršiti odmah na devizni račun.
IBAN: HR2524840081100687902
SWIFT: RZBHR2X

Apital

JAMSTVENI ROK
NA VRCALIKE
5 GODINA!
na sve
komponente

**Hrvatska
proizvodnja
metalne
pčelarske
opreme**

- kontejner • platforma
- parni topionik • preša za vosak
- korito za othlapanje
- kolica za bačve • dekrystalizator

Apital d.o.o.
Vrbavec

→ www.apital.hr
• info@apital.hr
• 098 9108 320

Mail facebook:

SADRŽAJ

HRVATSKA

PČELA

AKTUALNOSTI

- 2 - 7 Aktivnosti u Hrvatskom pčelarskom savezu
// Skraćeni zapisnik sjednice skupštine
Hrvatskog pčelarskog saveza Dražen Kocet

KOLUMNA

- 8 Ideja dobra, realizacija upitna, Nenad Strižak

TEHNOLOGIJE PČELARSTVA

- 9 - 11 Dezinfekcija, Kruna Lažec
12 - 14 Veličanstveni roj, Lovro Krnić
15 - 17 Zatvoreni pčelinjak - pčelinjak paviljon ili
seleće pčelarstvo, Josip Križ
18 Velika zečina (*Centaurea scabiosa L.*),
Matija Bučar

ZANIMLJIVOSTI

- 19 - 21 "Medeni Poreč - Parenzo" i
"Hedera Adriatica", Damir Gregurić
22 - 24 Pčelarsko iskustvo iz Cape Towna, Ivana
Tlak Gajger
25 - 27 Turska, zemlja pčela i meda,
Nediljko Landeka
28 Izborna skupština pčelarskog saveza
Bjelovarsko - Bilogorske županije
29 Izborna skupština udruge pčelara "Lipa"
iz Pazina // Održana redovna skupština
pčelarske udruge "Kostanj" iz Hrvatske
Kostajnice
30 U Slavonskom Brodu održano 18.
međuzupanijsko ocjenjivanje meda
31 Na 26. Katarinskom sajmu proglašeni
rezultati ocjenjivanja meda // 26. Dani pčela
u Zorinom domu
32 Odgovor na tekst "Pogrešna deklaracija
zbunjuje potrošače"

NAKLADNIK:

Hrvatski pčelarski savez
Pavla Hatza 5.
10000 ZAGREB
OIB: 85477657229

E-mail: pcelarski-savez@zg.t-com.hr

Vesna Filmar, računovodstvo
01/48-11-327, 099/481-95-37
E-mail: vfilmar@pcela.hr

Dražen Kocet, predsjednik
Mob. 099/4814-811

Emil Horvatić,
tajnik Saveza
01/4811-325, 099/4819-538
E-mail: tajnik@pcela.hr

Saša Petrić,
voditelj potpora 099/481-95-34
Fax: 01/48-52-543
E-mail: potpore@gmail.com
www.pcela.hr

IBAN: HR2524840081100687902

IZDAVAČKI SAVJET:

prof. dr. sc. Zlatko Puškadija,
predsjednik
prof. dr. sc. Dragan Bubalo
prof. dr. sc. Ivana Tlak Gajger
Mr. sc. Nenad Strižak
Saša Petrić, mag. ing. agr.
dr. sc. Zlatko Tomljanović
Branko Vidmar

UREDNIŠTVO:

izv. prof. dr. sc. Dražen Lušić,
dr. sc. Marin Kovačić,
dr. sc. Maja Dražić,
Igor Petrović, dipl. ing. agr.
Dario Frangen, mag. ing. agr.
Damir Gregurić, ing.

UREDNIK:

Vedran Lesjak, dipl. ing. agr.
01/48-19-536, 099/481-95-39
E. mail: vlesjak@pcela.hr

LEKTURA

Bujica riječi

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Smyeshka

Dražen Kocet
Predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza

Aktivnosti Hrvatskoga pčelarskog saveza

24. studenoga 2023. – Predsjednik HPS-a sudjeluje na 25. Danima meda u Karlovcu, manifestaciji u organizaciji najveće pčelarske udruge u Hrvatskoj prema broju aktivnih članova u HPS-u, kojih je iz nje čak 176. Uzornim radom i vođenjem svoje udruge njezini članovi čine okosnicu pčelarstva Karlovačke županije. Predsjednik našeg saveza sudjelovao je na dodijeli priznanja za najbolje ocijenjene medove te je tom prilikom pčelarima iznio aktualnosti iz hrvatskog pčelarstva.

25. studenoga 2023. – Predsjednik na poziv pčelarskih udruga iz Čakovca, Krapine i Jastrebarskog sudjeluje na njihovim hvalevrijednim događanjima.

U Čakovcu je Udruga pčelara Međimurske županije „Agacija” održala dva predavanja te dodjelu priznanja najbolje ocijenjenim medovima, i to u prisutnosti Župana Matije Posavca, koji je tom prilikom iznio informaciju da će Međimurska županija još dodatno pomoći svojim pčelarima.

U Gradu Krapini dodijeljena su priznanja i nagrade pčelarima na 21. županijskom ocjenjivanju i izložbi meda. Po svim dosadašnjim iskustvima, riječ je o zasigurno najbolje organiziranoj manifestaciji u Republici Hrvatskoj. Organizacija je u rukama Krapinsko-zagorske županije, na čijem je čelu župan Željko Kolar, a ne mogu se oteti dojamu da je ovo model koji bi i druge županije trebale slijediti u interesu svojih pčelara. Na primjeru koji Krapinsko-zagorska županija pruža od srca čestitam i zahvaljujem. Po mojoj ocjeni, ova se županija nalazi na prvome mjestu, uz najbolji bagremov med koji dolazi iz ovih krajeva, svakako i po organizaciji pčelarske manifestacije. Još jednom upućujem čestitke!

Svaka udruga u svojim aktivnostima ima svoje uspone i padove, a tako je i s Pčelarskom udrugom „Lipa” iz Jastrebarskog, kojoj sam kao predsjednik HPS-a svakako želio svojim prisustvom i održanim predavanjem dati potporu i poticaj u daljnjem radu, o nedavno s novim vodstvom, koje je organiziralo 18. Dane meda u Jastrebarskome.

1. prosinca 2023. – Predsjednik i dopredsjednici Stanko Čuljak, Damir Krog, Željko Vukić i Vlaho Komparak u Ministarstvu poljoprivrede sudjeluju na sastanku s državnim tajnicima Zdravkom Tušekom i Tugomirom Majdakom i njihovim suradnicima. Sastanku su još u ime HPS-a nazočili i tajnik Emil Horvatić te voditelj potpora Saša Petrić. Razgovaralo se o mogućnostima

uključenja polovnih pčelarskih vozila za prijevoz pčela u mjere ruralnog razvoja. Svi smo se na sastanku složili da je prijedlog nabave takvih vozila potreban, što je podržalo i Ministarstvo poljoprivrede te saborski Odbor za poljoprivredu. Budući da je sadašnjim uvjetima onemogućena nabava rabljene opreme, trebat će još strpljenja da se pronađe način za njihovo sufinanciranje kroz neku mjeru ruralnog razvoja ili posebnu mjeru. Kao najizglednija opcija spomenuta je mogućnost sufinanciranja iz nacionalnih sredstava Republike Hrvatske, pod određenim uvjetima o kojima će se još razgovarati. Treba svakako spomenuti da je kroz mjeru 73.12. za manja gospodarstva moguće nabaviti novo gospodarsko vozilo te ista sredstva koristiti i za nabavu i izgradnju pčelarskih objekata (punionica, vrcionica, skladišta i slično) ili za nabavu skuplje opreme. Na nama je da se ozbiljno pripremimo za ove natječaje i angažiramo oko ishođenja certifikata „Dokazana kvaliteta”, a što nam može pomoći dodatnim bodovima i u predstojećim natjecanjima ruralnog razvoja.

30. studenoga – 3. prosinca 2023. – Hrvatski pčelarski savez sudjeluje kao izlagač na sajmu APItera, koji se održavao na Zagrebačkom velesajmu. U sklopu njega je 2. prosinca održana i godišnja sjednica Skupštine, s koje je u ovom broju priložen skraćeni zapisnik.

7. prosinca 2023. – Simbolički, na blagdan zaštitnika pčela i pčelara svetog Ambrozija, u Prozorju, na adresi Grgošćeva 52, otvorena je Pčelarska kuća Udruge pčelara „Maslačak”, koja okuplja 69 pčelara s područja Grada Dugog Sela te općina Brckovljani i Rugvica. Goste, među kojima su bili i gradonačelnik Dugog Sela Nenad Panian sa suradnicima te predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza Dražen Kocet i njegov zamjenik i predsjednik Pčelarskog saveza Zagrebačke županije Željko Vukić, pozdravio je predsjednik Udruge pčelara „Maslačak” Milan Jergović.

7. – 10. prosinca 2023. – OU sklopu obilježavanja blagdane svetog Ambrozija predsjednik HPS-a sudjeluje na pčelarskom druženju u Glini, na svetoj misi u Budičini te na XXVII. Hlebinkim susretima u organizaciji Pčelarske udruge „Lipa” iz Koprivnice. U bogatom programu koji su pripremili domaćini bila je i posveta nove pčelarske zastave Udruge pčelara iz Krapine te prijam dva nova člana iz Popovače i Koprivnice u Red svetog Ambrozija.

8. prosinca 2023. – Hrvatski pčelarski sajam na poziv Bjelovarskog sajma sudjeluje na obilježavanju 30. obljetnice sajma u Gudovcu te kao dugogodišnji suorganizator za svoj doprinos organizaciji dobiva zaslužen priznanje. Obilježavanju su prisustvovali predsjednik, voditelj potpora i urednik „Hrvatske pčele”.

16. prosinca 2023. – U Osijeku se održava dodjela priznanja na 28. ocjenjivanju sortnih vrsta meda u

Hrvatskoj. Na ceremoniji dodjele priznanja u ime HPS-a kao pokrovitelja manifestacije sudjeluju predsjednik i dopredsjednik Stanko Čuljak. Hrvatski pčelarski savez poklon-paketima nagrađuje pobjednike po kategorijama. Koristimo i ovaj put priliku zahvaliti Prehrambeno-tehnološkom fakultetu iz Osijeka, a posebice profesorici Ivani Flanjak, na angažmanu oko organizacije događanja, a sve s ciljem daljnje promocije meda i pčelinjih proizvoda proizvedenih u Hrvatskoj.

Detalj sa Skupštine

Na Apiteri s pčelarima

Dodjela priznanja u Čakovcu

Skraćeni zapisnik sjednice Skupštine Hrvatskoga pčelarskog saveza

Redovna izvještajna skupština Hrvatskoga pčelarskog saveza održana je u subotu 2. prosinca 2023. godine s početkom u 12,00 sati u dvorani Zimski vrt na prostoru Zagrebačkog velesajma.

Materijali i izvješća poslani su prije sjednice Skupštine na e-adrese pčelarskih udruga članica Hrvatskoga pčelarskog saveza. Cjelovit se zapisnik može pročitati na mrežnoj stranici Hrvatskoga pčelarskog saveza.

Nakon što je na ulazu u dvoranu Stručna služba HPS-a provela predverifikaciju i provjeru dostavljenih vjerodajnica, utvrđeno je da su **prisutna ukupno 124 izaslanika udruga članica Hrvatskoga pčelarskog saveza**.

Dražan Kocet, predsjednik Hrvatskog pčelarskog saveza

(dalje u tekstu: „Predsjednik Saveza”) pozdravlja sve prisutne.

Do 12,30 sati nije se okupio potreban broj izaslanika propisan člankom 29. stavkom 1. Statuta Hrvatskoga pčelarskog saveza, odnosno ustanovljeno je da na Skupštini nije nazočna natpolovična većina izaslanika. Zbog toga se primjenjuju odredbe članka 29. stavka 2. Statuta, prema kojima ako do zakazanog početka rada Skupštine nema kvoruma, početak rada Skupštine odgađa se za 15 minuta, nakon čega Skupština počinje s radom ako je nazočna najmanje trećina izaslanika.

Nadalje, u skladu s člankom 25. stavkom 2. Statuta, na svakih započelih 30 (trideset) redovnih i redovnih obiteljskih članova udruge, a koji su bili članovi HPS-a u 2022. godini, udruga članica ima pravo na 1 (jednog) predstavnika u Skupštini HPS-a. U 2022. godini prema broju uplaćenih članarina, a u skladu s navedenom

odredbom članka 25. stavka 2. Statuta, udruge članice HPS-a imale su pravo na 286 izaslanika u Skupštini. Iz navedenoga proizlazi da natpolovična većina izaslanika (kvorum) iznosi 143 izaslanika, dok trećina iznosi 96 izaslanika.

Sljedom svega navedenoga te s obzirom na to da je predverifikacijom HPS-ove Stručne službe utvrđeno da su prisutna 124 izaslanika, u skladu s člankom 29. stavkom 2. Statuta predsjednik Saveza određuje da se sjednica Skupštine odgađa za 15 minuta, a sve da bi Skupština mogla utvrditi kvorum i donositi pravovaljane odluke.

Ad. 1. Otvaranje Redovne skupštine Hrvatskoga pčelarskog saveza

U 12,45 sati, nakon proteka roka od 15 minuta određenoga Statutom, predsjednik Saveza otvara sjednicu Skupštine Hrvatskoga pčelarskog saveza te Skupština počinje s radom intoniranjem himne Republike Hrvatske i odavanjem počasti minutom šutnje svim preminulim pčelarima.

Ad. 2. Utvrđivanje Dnevnog reda Redovne skupštine

Predsjednik Saveza otvara raspravu i daje na glasovanje prijedlog Dnevnog reda Redovne skupštine koji je dostavljen svim udrugama članicama zajedno s pozivom i ostalim materijalima potrebnima za održavanje ove Redovne skupštine.

Izaslanik članice Udruge pčelara „Nektar” Vinkovci gospodin Marko Lombarović traži da se pod točkom Razno raspravi o njegovu dopisu HPS-u o naknadi za oprašivanje. Predsjednik Kocet objašnjava da prije stavljanja teme na Dnevni red Redovne skupštine kao zasebne točke najprije Upravni odbor o tome raspravlja, ali da se pod točkom Razno može postaviti bilo koje pitanje.

Izaslanik članice Udruge pčelara „Pakrac-Lipik” gospodin Mladen Škorić traži da se o odluci o visini članarine za 2024. odlučuje prije financijskih izvješća i plana. Predsjednik Saveza Kocet objašnjava izaslaniku da se financijska izvješća odnose na prošlo financijsko razdoblje, to jest na 2022. godinu, te da se zato na Dnevnom redu nalaze prije donošenja odluke o visini članarine za 2024. godinu. Međutim, odluka o visini članarine nalazi se na Dnevnom redu prije Financijskog plana i Plana rada za 2024. godinu, a što ima smisla te je u skladu s traženjem izaslanika, stoga nije potrebno mijenjati prijedlog Dnevnog reda. Naime najprije treba odrediti visinu prihoda da bi se mogli napraviti prijedlozi Plana rada i Financijskog plana za 2024. godinu te ih uputiti na glasovanje.

Nakon provedene rasprave predsjednik Saveza predlaže Skupštini na glasovanje konačan Dnevni red. **Sa 118 glasova „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 6 „PROTIV” Skupština HPS-a većinom glasova usvaja predloženi Dnevni red.**

Ad. 3. Potvrđivanje Poslovnika o radu Skupštine

Nakon provedene rasprave predsjednik Saveza daje prijedlog Poslovnika o radu Skupštine, koji je također dostavljen u materijalima kao konačan Skupštini na glasovanje. **Sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno usvaja Poslovnik o radu Skupštine.**

Ad. 4. Izbor radnih tijela Skupštine

Predsjednik Saveza daje sljedeće prijedloge na glasovanje.

Prijedlog članova radnog Predsjedništva:

1. Dražen Kocet – predsjednik Predsjedništva
2. Stanko Čuljak – član Predsjedništva
3. Željko Vukić – član Predsjedništva.

Prijedlog zapisničara i dvaju ovjervitelja:

1. Emil Horvatić – zapisničar
2. Ante Štavun – ovjervitelj
3. Dragutin Vedak – ovjervitelj.

Prijedlog članova Verifikacijsko-izborne komisije:

1. Željko Balen – predsjednik komisije
2. Damir Bukvić – član komisije
3. Željko Trupković – član komisije.

Nakon provedene rasprave, sa **124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV”** Skupština HPS-a jednoglasno usvaja prijedloge svih radnih tijela Skupštine, čime su radna tijela Skupštine izabrana.

Ad. 5. Verifikacija mandata predstavnika Skupštine

Nakon što su izabrana radna tijela Skupštine, Stručna služba Hrvatskoga pčelarskog saveza predaje Verifikacijsko-izornoj komisiji na provjeru listu izaslanika sa svim vjerodajnicama.

Verifikacijsko-izborna komisija provjerava sve zaprimljene vjerodajnice te ih uspoređuje s dostavljenom listom izaslanika. Gospodin Željko Balen, kao predsjednik Verifikacijsko-izborne komisije i u njezino ime, podnosi izvješće u kojem je utvrđeno da su na Redovnoj skupštini Hrvatskoga pčelarskog saveza **prisutna 124 izaslanika odnosno predstavnika koji ostvaruju pravo glasa na njoj, a s obzirom na to da je prošao vremenski rok od 15 minuta određen člankom 29. stavkom 2. Statuta, Skupština može nastaviti s radom, a sve odluke danas donesene bit će pravovaljane.**

Ad. 6. Presentacija projekta oznaka „Dokazana kvaliteta” za med Ministarstva poljoprivrede

Kratku prezentaciju projekta održala je načelnica Sektora za kvalitetu hrane gospođa Sanja Kolarić Kravar u ime Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede. Sve informacije vezane uz ovaj projekt dostupne su na mrežnim stranicama Ministarstva poljoprivrede pod oznakama kvalitete.

Ad. 7. Podnošenje Izvješća predsjednika o radu i poslovanju Hrvatskoga pčelarskog saveza u 2022. godini te rasprava i prihvatanje predmetnog izvješća

Nakon provedene rasprave, sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno usvaja Izvješće predsjednika o radu i poslovanju Hrvatskoga pčelarskog saveza u 2022. godini.

Ad. 8. Pregled rada i aktivnosti Hrvatskoga pčelarskog saveza u 2023. godini

Predsjednik Saveza Kocet svim prisutnim izaslanicima daje na znanje koje su aktivnosti HPS-a odrađene u 2023. godini do dana održavanja Redovne skupštine.

Ad. 9. Podnošenje Izvješća o radu Nadzornog odbora u 2022./2023. te rasprava i prihvatanje

Predsjednik Nadzornog odbora gospodin Štavun svim prisutnim izaslanicima daje Izvješće o radu Nadzornog odbora u 2022. godini dopunjeno provedenim aktivnostima u 2023. godini do dana održavanja Redovne skupštine.

U raspravi sudjeluju sljedeći izaslanici udruga članica: gospodin Gabriel Draganić iz Pčelarskoga društva Varaždin, gospodin Ivan Mravak iz Udruge pčelara „Matica” Otok, gospodin Zdenko Lončarić iz Pčelarske udruge „Lipa” Koprivnica i gospodin Martin Gašparević iz Udruge pčelara „Medarica” iz Madžareva, uz predsjednika Saveza gospodina Koceta i predsjednik Nadzornog odbora gospodina Štavuna.

Nakon provedene rasprave, sa 112 glasova „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 12 „PROTIV” Skupština HPS-a većinom glasova usvaja Izvješće o radu Nadzornog odbora u 2022./2023. godini.

Ad. 10. Podnošenje Izvješća o radu Suda časti u 2022. te rasprava i prihvatanje

Predsjednik Suda časti gospodin Vojtek svim prisutnim izaslanicima pruža Izvješće o radu Suda časti u 2022. godini. Suda časti predlaže da se Poslovníkom o radu Suda časti predvide strože sankcije.

Nakon provedene rasprave, sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno usvaja Izvješće o radu Suda časti u 2022. godini.

Ad. 11. Prihvatanje završnog Financijskog izvješća za 2022. godinu

Predsjednik Saveza iznosi svima Financijsko izvješće za 2022. godinu te naglašava da je 2022. godina bila izborna i da je do svibnja 2022. osoba ovlaštene za zastupanje Hrvatskoga pčelarskog saveza bio gospodin Vrbos, potom od svibnja do rujna gospodin Horvatić, a tek od rujna gospodin Kocet.

U raspravi sudjeluju sljedeći izaslanici udruga članica: gospodin Damir Šajnović iz Udruge pčelara „Zrinski” Slavonski Brod i gospodin Marko Knežević iz Udruge pčelara „Vrijesak” Gračac te predsjednik Saveza gospodin Kocet.

Nakon provedene rasprave, sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno usvaja Financijsko izvješće za 2022. godinu.

Ad. 12. Donošenje Odluke o rebalansu Financijskog plana za 2023. godinu

Predsjednik Saveza objašnjava prisutnim izaslanicima zašto je potrebno donijeti Odluku o rebalansu Financijskog plana za 2023. godinu.

Nakon provedene rasprave, sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno donosi Odluku o rebalansu Financijskog plana za 2023. godinu.

Ad. 13. Donošenje Odluke o visini članarine za 2024. godinu

Predsjednik gospodin Kocet daje na znanje svim prisutnim izaslanicima da članarina Hrvatskoga pčelarskog saveza nije mijenjana od 2005. godine, dakle 14 godina, a svi smo svjedoci stalnih povećanja životnih troškova iz godine u godinu, prije svega zbog inflacije, ali i ostalih utjecaja.

Predlaže se da članarina HPS-a za 2024. godinu iznosi 35,00 eura (trideset pet eura).

U raspravi sudjeluju izaslanik gospodin Martin Gašparević iz Udruge pčelara „Medarica” iz Madžareva i predsjednik Saveza gospodin Kocet.

Nakon provedene rasprave, sa 113 glasova „ZA”, 3 „SUZDRŽANA” i 8 „PROTIV” Skupština HPS-a većinom glasova donosi Odluku o visini članarine za 2024. godinu u iznosu od 35,00 eura.

Ad. 14. Donošenje Financijskog plana za 2024. godinu i Plana rada za 2024. godinu

Predsjednik Saveza gospodin Kocet iznosi svim prisutnim izaslanicima Plan rada za 2024. godinu te Financijski plan za 2024. godinu.

Nakon provedene rasprave, sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno donosi Financijski plan za 2023. godinu i Plan rada za 2024. godinu.

Ad. 15. Donošenje odluke o sudjelovanju u osnivanju i pristupanju u članstvo europskoga pčelarskog saveza

Predsjednik Saveza gospodin Kocet svim prisutnim delegatima objašnjava proces koji je prethodio uvrštavanju donošenja ove odluke na Dnevni red. Osim toga, daje svima na znanje koje su sve zemlje pristupile, odnosno odlučile sudjelovati u osnivanju europskoga pčelarskog saveza.

U raspravi sudjeluju sljedeći izaslanici udruga članica: gospodin Ivan Mravak iz Udruge pčelara „Matica” Otok, gospodin Martin Gašparević iz Udruge pčelara „Medarica” iz Madžareva, gospodin Damir Šajnović iz Udruge pčelara „Zrinski” Slavonski Brod, gospodin Marko Knežević iz Udruge pčelara „Vrijesak” Gračac, gospodin Davor Taritaš iz Pčelarske udruge „Bilogora” Bjelovar, gospodin Ivica Fajdetic iz Pčelarske udruge „Milutin Barač” Rijeka i gospodin Mladen Škorić iz Udruge pčelara „Pakrac-Lipik” te predsjednik Saveza gospodin Kocet.

Većina izaslanika u raspravi kao glavni razlog protiv pristupanja iznosi činjenicu da su dosad stvaranju europskoga pčelarskog saveza pristupile zemlje koje nisu ni članice Europske unije ni članice schengenskog prostora. To navode kao glavni razlog potencijalnim različitim interesima unutar budućeg saveza. Nikome nije sporna suradnja sa svima koji suradnju žele, ali se preferira udruživanje u neki pravni oblik zajedničkog članstva samo s nacionalnim savezima zemalja koje su članica Europske unije, odnosno schengenskog prostora. Također, većina navodi da nisu vidjeli nikakav temeljni osnivački dokument, zajedničke ciljeve saveza u nastanku ni visinu iznosa potencijalne članarine.

Nakon provedene rasprave, **sa 60 glasova „ZA”, 36 „SUZDRŽANIH” i 28 „PROTIV” Skupština HPS-a većinom glasova NE DONOSI odluku o sudjelovanju u osnivanju i pristupanju u članstvo europskoga pčelarskog saveza.**

Ad. 16. Izbor jednog (1) člana i jednog (1) zamjenika člana Upravnog odbora HPS-a iz Karlovačke županije te izbor jednog (1) zamjenika članova Upravnog odbora iz Osječko-baranjske županije

Predsjednik Saveza gospodin Kocet objašnjava da je član Upravnog odbora iz Karlovačke županije iz privatnih razloga dao ostavku na funkciju koju obnaša u Upravnom odboru. Na sjednicama Upravnog odbora cijelo ga vrijeme mijenja njegov zamjenik gospodin Kovačević. Stoga je održan sastanak pčelarskih udruga iz Karlovačke županije koje su članice Hrvatskoga pčelarskog saveza te je na njemu predloženo da se za člana Upravnog odbora u ime Karlovačke županije izabere gospodin Darko Kovačević, a za njegovu zamjenu gospodin Željko Kovačić.

Pristigli Zapisnik o izboru prijedloga člana Upravnog odbora i zamjenika člana Upravnog odbora u ime

Karlovačke županije daje se Verifikacijsko-izornoj komisiji na provjeru. Verifikacijsko-izborna komisija utvrđuje da je dostavljena kandidatura valjana.

Nakon provedene rasprave, **sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno izabire gospodina Darka Kovačevića za člana Upravnog odbora u ime Karlovačke županije, a potom sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” jednoglasno izabire gospodina Željka Kovačića za zamjenika člana Upravnog odbora u ime Karlovačke županije.**

Do održavanja sjednice Skupštine, a ni na samoj sjednici, nije pristigla ni jedna kandidatura za zamjenika člana Upravnog odbora iz Osječko-baranjske županije, zbog čega navedena županija do sljedeće sjednice Skupštine ostaje bez zamjenika člana Upravnog odbora.

Ad. 17. Izbor triju (3) zamjenika članova Suda časti

Predsjednik Saveza gospodin Kocet objašnjava da su do datuma održavanja Redovne skupštine pristigla 4 (četiri) prijedloga za zamjenike Suda časti, kako slijedi:

1. Dubravko Kujundžić (Pčelarska udruga „Metvica” Novska)
2. Mladen Rodim (Udruga pčelara „Nektar” Vinkovci)
3. Marijan Krpan (Pčelarska udruga „Zlatna dolina” Požega)
4. Mate Šimičević (Udruga pčelara „Velebit” – Zadar).

Nakon proglašenja kandidatura, članica Pčelarska udruga „Metvica” Novska povlači kandidaturu gospodina Dubravka Kujundžića za zamjenika Suda časti.

Ostale 3 (tri) pristigle kandidature daju se Verifikacijsko-izornoj komisiji na provjeru. Verifikacijsko-izborna komisija utvrđuje da su sve 3 (tri) dostavljene kandidature valjane.

Nakon provedene rasprave i glasovanja o kandidaturama, predsjednik Verifikacijsko-izborne komisije gospodin Željko Balen u ime Verifikacijsko-izborne komisije izvještava nazočne izaslanike Skupštine o rezultatima glasovanja, to jest da je sa **124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno izabrala gospodina Mladena Rodima za zamjenika Suda časti, potom da je sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno izabrala gospodina Marijana Krpana za zamjenika Suda časti, odnosno da je sa 124 glasa „ZA”, 0 „SUZDRŽANIH” i 0 „PROTIV” Skupština HPS-a jednoglasno izabrala gospodina Matu Šimičevića za zamjenika Suda časti.**

Ad. 18. Razno

Predsjednik Saveza gospodin Kocet otvara posljednju točku Dnevnog reda, u kojoj se svim izaslanicama pruža mogućnost raspravljati o bilo kojoj temi o kojoj se još nije raspravljalo.

Izaslanik članice Udruge pčelara „Nektar” Vinkovci gospodin Marko Lombarović javlja se za riječ želeći svim izaslanicima skrenuti pozornost na to da je Hrvatskome pčelarskom savezu poslao dopis u kojem predlaže da HPS s resornim ministarstvom počne dijalog oko mogućnosti uvođenja naknade za oprašivanje (3 eura po košnici za konvencionalne pčelare i 6 eura po košnici za ekološke pčelare). Predsjednik Saveza gospodin Kocet objašnjava da je na nebrojnim sastancima u Ministarstvu poljoprivrede tijekom 2022. i 2023. godine isticana potreba uvođenja takve naknade. Osim toga, na tim su sastancima prikazana rješenja drugih susjednih zemalja članica Europske unije. Zasad se Ministarstvo poljoprivrede odlučilo za model nacionalne potpore pčelarima u iznosu do 3 eura po košnici za 2023. godinu kao oblik pomoći. Za ostale godine pregovori o modelima i dalje su u tijeku.

Izaslanik članice Udruge pčelara „Pakrac-Lipik” gospodin Mladen Škorić predlaže da se Hrvatski pčelarski savez obrati dopisom Ministarstvu financija s prijedlogom podizanja granice za ulazak pčelara u porezni sustav te predlaže dizanje limita na 13.000 eura.

Predsjednik Saveza zaključuje sjednicu Skupštine, zahvaljuje svima na sudjelovanju te svim izaslanicima želi sretan put i sve najbolje za nadolazeće božićne i novogodišnje blagdane. Skupština je završena u 16,00 sati.

Zapisničar: Emil Horvatić
Ovjerovitelji zapisnika: Ante Štavun, Dragutin Vedak
Predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza: Dražen Kocet

Poštovane pčelarice i pčelari!

Iza nas je još jedna u nizu izazovnih godina u pčelarstvu. Neki će 2023. pamtiti po dobrim, a neki po lošim događanjima koji su obilježili i naše prinose meda. Mrazovi, poplave te jaki orkanski vjetrovi ponovno pokazuju svoje zube, na koje se mi pčelari već polako navikavamo te mijenjamo svoje navike i tehnologiju pčelarenja. Posve je jasno da se naša ekonomika više ne može bazirati samo na stacionarnom pčelarstvu jer se veći prinosi, a onda posljedično i veća dobit, mogu osigurati jedino selećim pčelarstvom. Kada Ministarstvo poljoprivrede objavi podatke o proizvodnji koje smo svi prosljedili, bit će jasnije gdje se trenutačno po tom pitanju nalazimo.

Kraj je godine, zbrajaju se rezultati našega rada, ali se i očekuju potpore na razini države, županija, gradova i općina. Gdje smo god mogli, poticali smo čelnike naših institucija da ulože dodatne napore pomažući pčelarskom sektoru. Ističemo da je ostalo još svega nekoliko županija koje nisu pružile potporu za kupnju nacionalne staklenke za med. Zato apeliram na sve vas koji nemate određene potpore u svojim sredinama da iskoristite instituciju našeg saveza za razgovore o dobivanju prijeko potrebnih potpora.

Ove smo godine od Ministarstva poljoprivrede dobili potporu do 3 eura po košnici. U trenutku pisanja ovog teksta još ne znamo koliko će ona u konačnici iznositi, no svakako želim naglasiti da je cilj dostići potporu od 10 eura po košnici na bilo kojoj razini, bila ona državna ili europska. Sektorska je intervencija potrošena u punom iznosu, što je dokaz da je pčelarima dobra i

zanimljiva. I u jednoj i u drugoj potpori inzistirali smo da uvjet ne mora biti postojanje OPG-a, što je Ministarstvo poljoprivrede i prihvatilo te smo jedina poljoprivredna grana koja je dobila potporu za svakog pčelara (za razliku od ostalih grana, kojima je postojanje OPG-a i dalje uvjet). Na raspolaganju su nam i mjere ruralnog razvoja (koje su uvjetovane postojanjem OPG-a), kod kojih uz malo truda za ishođenje certifikata Dokazana kvaliteta itekako možemo biti konkurentni drugim poljoprivrednim sektorima i dobiti i tu potporu. Na vrijeme smo uvidjeli opravdanost uvođenja certifikata Dokazana kvaliteta te smo ga u suradnji s Agronomskim fakultetom i Ministarstvom poljoprivrede stavili u funkciju prije otvaranja natječaja mjere 73.12., što se uskoro očekuje.

No svakako treba spomenuti i ono što je naš najveći problem, a to je sve veća količina neloyalne konkurencije i patvorenih proizvoda koji rade nered na tržištu ne samo naše zemlje nego i zemalja u okruženju, pa i šire. Zato smatram da je potrebno uložiti još više napora i rada u pronalasku novih kupaca. Smatram da nismo dobri u iskorištavanju nacionalne staklenke, a ni u odustajanju od ideje osnivanja europskoga pčelarskog saveza, koji nam može pomoći u borbi za naša prava. No kako je i Skupština zaključila, a što svakako prihvaćam, ima još vremena i za te aktivnosti u nekoj za nas boljoj situaciji.

Dosta smo posla odradili, no još nas dosta toga čeka u nadolazećem razdoblju.

Svima vam želim obilje sreće i zdravlja u nadolazećim blagdanima te uspješnu i mednu 2024. godinu!

mr. sc. Nenad Strižak, pčelar
50 godina aktivnog članstva u HPS-u

Ideja dobra, realizacija upitna

Zaštita pčela, njihova oprašivačka funkcija i uvođenje naknade pčelarima za one pčelinje zajednice koje su nužne radi očuvanja biološke raznolikosti određenog područja svakako pripadaju prioritarnim zadacima Hrvatskoga pčelarskog saveza tijekom upravo započete godine, stoga je to tema i prve ovogodišnje kolumne.

U organizaciji Hrvatske poljoprivredne komore i Hrvatskoga pčelarskog saveza na Zagrebačkom je velesajmu 2. prosinca 2023. godine održan okrugli stol Otrovanja pčelinjih zajednica. U svakom slučaju hvalevrijedna aktivnost, aktivnost koju treba poticati. Dapače, brojne su teme iz života našeg saveza čije bi se rješavanje moglo potaknuti tematskim okruglim stolovima, kad to već nije bilo moguće ostvariti na proteklim sjednicama Skupštine (a ništa se neće promijeniti ni na narednima sve dok se ne naprave korjenite promjene u ustroju i radu Skupštine).

Članovima Hrvatskoga pčelarskog saveza vrlo su dobro poznati njegovi zadaci, no manje su im poznati ustroj i zadaci drugog organizatora, Hrvatske poljoprivredne komore. Njezin je osnovni zadatak zastupanje interesa poljoprivrednika i razvoj održive poljoprivrede. Za obavljanje tog zadatka ustrojena su tijela komore slično ustroju našeg saveza te stručni/sektorski odbori.

Dakle, okrugli stol o otrovanju pčelinjih zajednica otvorio je temu interesantnu pčelarima, korisnicima zaštitnih sredstava pa i građanima, i to svakako treba pohvaliti kao ideju, međutim, njegova je realizacija bila daleko od uspješne. To se mora reći, argumentirati te pokrenuti polemiku, ako je potrebno, da bi sljedeći okrugli stol bio organiziran kvalitetnije.

Zapelo je već prije početka, negdje na relaciji između Zagrebačkog velesajma kao domaćina te HPK-a i HPS-a kao organizatora skupa. Naime početak okruglog stola i otvaranje blagajni morali bi biti usklađeni, što je u ovom slučaju izostalo, stoga je došlo do kašnjenja, što će se kasnije pokazati kao jedan od razloga upitnih dosega ovog skupa. Takvi se propusti rješavaju na najnižoj organizacijskoj razini. Nešto je složenija situacija sa sastavom sudionika skupa, izabranim prezentacijama i gostima. Naime o otrovanju pčelinjih zajednica može se razgovarati s aspekta pčelarstva, poljoprivrede i zdravstva. Prema

unaprijed objavljenom programu činilo se da to neće biti isključivo pčelarski skup, ponajprije zato što su navedene prezentacije pčelarima već poznate jer su ih čuli u svojim društvima i na savjetovanjima, ali i zato što nije bilo prezentacije Operativni postupak po uočenom otrovanju pčela na pčelinjaku, koja bi upućivala na temu zanimljivu praktički samo pčelarima. Očekivao se komplementaran skup.

Međutim, već po najavi gostiju i po prisutnima u dvorani ispalo je da se ipak radi o pčelarskom skupu, dakle bez značajnije prisutnosti druge strane, koja ovisi o tretiranju svojih kultura ili zaštiti životne sredine, primjerice od najezde komaraca, sredstvima koja štete pčelama. Vjerujem da se taj propust mogao riješiti boljom koordinacijom među organizatorima skupa. Naime u sklopu Hrvatske poljoprivredne komore djeluje 16 stručnih/sektorskih odbora, od kojih više od pola itekako ima dodirnih točaka s pčelarstvom i temom okruglog stola. Upravo se u tim redovima nalaze oni koji će problem otrovanja pčela prezentirati u svojoj sredini, oni su ti s kojima se vodi dijalog i surađuje, stoga su oni trebali biti u dvorani u velikom broju.

Zbog prekoračenja raspoloživog vremena rasprava je praktički izostala te je skup zapravo završio rečenicom: „Nužno je pokrenuti dijalog između obiju strana da bismo došli do poboljšanja postojeće situacije.”

Kao izaslanik Pčelarskoga društva Zagreb, a vjerojatno i još neki sudionici, pripremio sam za raspravu dvije teme. Prva je slučaj otrovanja pčela na pčelinjacima dvojice naših članova, i to na pčelinjacima koji su međusobno udaljeni dvadesetak kilometara, pri čemu se jedan od njih nalazi u susjednoj Sloveniji. Druga je tema zapravo konkretan prijedlog o povećanju brzine tretmana protiv komaraca u radijusu pčelinjaka radi kvalitetnije zaštite pčela. Iz navedenih razloga od rasprave sam odustao, a pritom nisam bio jedini.

Okrugli stolovi upravo služe za razgovore o primjerima iz svakodnevnog života radi poboljšanja sustava, no tada ih treba tako i organizirati. Ovako je ispalo da su vrlo dobre prezentacije zapravo bile utvrđivanje gradiva za pčelare po poznatoj krilatici ponavljanje je majka učenja, dok je druga strana izostala s nastave, iako je gradivo bilo poučnije za nju.

Kruno Lažec, dr. vet. med.

Dezinfekcija

Dezinfekcija ili raskuživanje jest postupak uklanjanja, onesposobljavanja ili uništavanja mikroorganizama općenito, a među njima i uzročnika raznih bolesti. Uz mikroorganizme (bakterije, viruse, gljivice i druge) uništavaju se i neki razvojni oblici parazita. Provođenje mjera opreza u pčelarstvu dovodi do zdravih pčelinjih zajednica uz smanjenje redovnih gubitaka. Za to je potrebno redovito održavanje čistoće košnica, pčelara i pčelinjaka u cjelini. Smjernice za dostizanje higijenskih standarda istaknute su u dokumentu „Dobra pčelarska praksa”. Njihovim pridržavanjem u svakoj fazi uzgoja i proizvodnje pčelar postiže veći stupanj odgovornosti, a krajnji je pčelinji proizvod besprijekoran. Općenito razlikujemo fizikalne i kemijske metode dezinfekcije.

Fizikalne metode dezinfekcije obuhvaćaju mehaničko čišćenje, isušivanje, žarenje i opaljivanje.

Mehaničkim čišćenjem smatramo metenje, ribanje, struganje grubih nečistoća i pranje. Pranje je najbolje obaviti mlazom vode (hladne, mlake ili vruće) pod niskim tlakom (od 1 do 5 bara) ili pak pod povećanim tlakom (iznad 75 bara). Uz vodu je preporučljivo koristiti i neko od sredstava za pranje (deterdžent) čija svojstva omogućavaju otapanje masnoća s tretiranih površina. Najučinkovitijom se pokazala kombinacija pranja vrućom vodom i deterdžentom pod povišenim tlakom, što se može jednostavno postići visokotlačnim peraćima koji zagrijavaju vodu i imaju posudu za doziranje deterdženta.

Isušivanje je metoda mehaničkog čišćenja koja se provodi nakon pranja, a temelji se na djelovanju toplog zraka ili Sunčeva svjetla. Sunčeve zrake djeluju nepovoljno na velik broj mikroorganizama isušujući ih, čime se smanjuje njihov ukupan broj. Sunčeve zrake nisu učinkovite kad su u pitanju razne spore mikroorganizama. Djelovanje Sunčeve svjetlosti često se rabi i po završetku kemijske dezinfekcije da bismo osušili tretirani pribor i opremu.

Žarenje i opaljivanje obavlja se uz pomoć plinskih (ili benzinskih) plamenika („letlampi”). Ovo je vrlo učinkovita metoda, ali ju možemo rabiti samo za predmete i površine koji su otporni na djelovanje visoke temperature, primjerice na metale ili beton. Tu se u prvom redu misli na žičane i metalne dijelove košnica i opreme, ali treba biti oprezan jer preveliko izlaganje

visokoj temperaturi može oštetiti zaštitni pocinčani sloj. Opaljivanje je dobra metoda za teže pristupačne drvene dijelove košnica kao što su kutovi i različiti spojevi drva i metala. Možemo ga rabiti i kao samostalnu dezinfekciju, ali je preporučljiv u slučajevima kad smo sigurni da nije bilo bolesti pčela i legla. Opaljivanje se provodi tako da plamenikom uz umjerenu vatru prelazimo po svim drvenim površinama i dijelovima košnica (iznutra, izvana i po svim rubovima). Plamenom postupno prelazimo dok drvo ne počine lagano smeđiti, a zaostali se vosak i propolis ne zapjene. Drvo ne smije pocrnjeti. Dobro je plamenom opaliti nove košnice prije prve upotrebe jer blago nagorjelo drvo odbija cvrtočine.

Kuhanje okvira u kaustičnoj sodi (NaOH),
<https://hannasbees.ie/>

Kemijska dezinfekcija postupak je upotrebe različitih kemijskih sredstava u svrhu uništavanja mikroorganizama (bakterija i njihovih spora, virusa, gljivica, plijesni te nekih oblika parazita). Dezinficijensi mogu imati germistatski (sprječavanje razmnožavanja) ili germicidni (uništavanje) učinak. Dobar dezinficijens mora djelovati na što veći broj mikroorganizama, ne smije biti otrovan za ljude i životinje, ne smije nagrizati sluznicu, predmete i opremu, a poželjno je i da je ugodna mirisa te da nije preskup. Kod primjene odabranoga dezinficijensa strogo se moramo pridržavati uputa proizvođača da bismo dobili odgovarajuću,

optimalnu koncentraciju. Premale koncentracije neće imati željeni učinak na mikroorganizme, a veće neće imati povećan učinak, nego će štetno, najčešće nagrizaјуći, djelovati na tretirane površine. Za kemijsku dezinfekciju možemo upotrijebiti i organske kiseline. Koriste se mliječna, octena i mravlja kiselina različitih koncentracija, i to najčešće za zaštitu okvira sa saćem u pričuvi ili pri sanaciji nozemoze. Koncentraciju otopine izračunavamo prema sadržaju djelatne tvari u dezinficijensu, prema željenoj količini i postotku radne otopine, i to tako da količinu radne otopine koju trebamo pomnožimo željenim postotkom radne otopine i podijelimo postotkom aktivne tvari u dezinficijensu. Tako primjerice ako imamo dezinficijens s 20 posto djelatne tvari, a trebamo 10 litara s 5 posto radne otopine, računamo:

$$\frac{10 \times 5}{20} = 2,5 \text{ lit}$$

Tako smo dobili da trebamo 2,5 litre 20-postotnog dezinficijensa uliti u 7,5 litara vode da bismo dobili 10 litara 5-postotne radne otopine dezinficijensa kojim tretiramo površine.

Preventivna (profilaktička) dezinfekcija provodi se radi sprječavanja pojave zaraznih bolesti. Njome uništavamo mikroorganizme koji u vrijeme dezinfekcije ne uzrokuju zarazne bolesti, dakle u prvom redu uvjetno patogene mikroorganizme. Za njezinu provedbu upotrebljavamo dezinficijense širokog spektra djelovanja koje koristimo strogo prema uputi proizvođača. Ovo je jedna od važnijih mjera u pčelarstvu jer njome sprječavamo prenošenje bolesti unutar vlastitog, ali i susjednih pčelinjaka.

Dezinfekcija košnica i pribora

Primjenjujući prethodno opisane postupke dezinfekcije uspješno možemo dezinficirati košnice, okvire i pribor za pčelarenje. Najjednostavnija je primjena kemijskih sredstava kojima prskamo košnice ili pribor i koja do određene mjere uništavaju ili onesposobljavaju mikroorganizme. Na tržištu postoje određeni preparati koji služe za tu namjenu. Kemijska sredstva namijenjena za izravnu dezinfekciju primjenjuju se prskanjem otopina određenih koncentracija po mehanički očišćenim površinama. Skuplja su od iskuhavanja i opaljivanja. Njih u prvom redu rabimo za dezinfekciju pčelarske opreme koja je velika, kao što su primjerice stolovi i uređaji za otklapanje saća, vrcaljke i slično. Rabe se i za onaj pribor koji ne podnosi vlagu ili visoke temperature. Njihovo je ograničenje to što većina njih djeluje samo površinski i ne prodire u dublje slojeve.

Još uvijek je najjeftinija, a vrlo učinkovita dezinfekcija iskuhavanjem ili opaljivanjem plamenom. Ovim fizikalnim metodama očišćene okvire, dijelove košnica i pčelarski pribor koji podnosi vrelu vodu ili otvoreni plamen vrlo lako dezinficiramo. Za to nam može poslužiti kotao koji je dovoljno velik da u njega stane

Raskuživanje nastavaka otvorenim plamenom,
<https://www.southernoregonbeekeepers.org/>,
<https://bee.net.ua>

cijeli ili barem polovina nastavka. Takva veličina odgovara i za iskuhavanje okvira. Neke izvedbe parnih topionika voska mogu također poslužiti za dezinfekciju cijelih nastavaka ili s posebnim košem samo okvira. Možemo iskuhavati samo u vreloj vodi ili u nju dodati neko sredstvo kao što je kristalna soda, varikina ili kaustična soda. Ako kuhamo u čistoj vodi, potrebno je duže vrijeme za dezinfekciju, ne manje od 20 minuta. Tada drveni dijelovi upiju dodatne količine vode te je potrebno dulje vrijeme sušenja prije ponovne upotrebe. Kristalna soda jest natrijev karbonat (Na_2CO_3) koji se kao 3-postotna otopina (3 kilograma na 100 litara vode) koristi u podrumarstvu. Ova je otopina lužina koja nagriza predmete i kožu. Dobro uklanja mehaničke nečistoće kao što su vosak i propolis. Za dezinfekciju u ključaloj otopini potrebno je između pet i sedam minuta.

Može se koristiti i otopina varikine koncentracije od 3 do 5 posto (od 3 do 5 litara varikine na 100 litara vode). Varikina po kemijskom sastavu sadržava natrijev hipoklorit (NaClO), spoj koji oslobađa otrovni plin klor. Jaki je oksidans. U kućanstvu se razrijeđena rabi kao izbjeljivač i za dezinfekciju površina. Ima antimikrobna svojstva, stoga smanjuje broj ili uništava bakterije, viruse, gljivice i plijesni. U njoj iskuhavamo do pet minuta. Ova otopina neko vrijeme ostavlja miris po kloru, o čemu trebamo voditi računa prije ponovne upotrebe, ali i da pri radu ne udišemo njezinu paru. Na društvenim se mrežama mogu pronaći preporuke dezinficiranja košnica i pribora samo prskanjem razrijeđenom otopinom varikine i da se ubrzo po

sušenju u njih mogu naseliti pčele. Zbog oslobađanja klora, vjerojatno nedovoljne koncentracije i posljedične neučinkovitosti, ovakva je primjena upitna.

Najbolja, ali i najopasnija, jest otopina kaustične sode (NaOH). Prodaje se kao bijela, neprozirna kristalna tvar koja je topiva u vodi i alkoholu. Vrlo je higroskopna, a uz prisutnost zraka reagira s ugljikovim dioksidom (CO₂) te prelazi u natrijev karbonat i hidrogenkarbonat. Upotrebljava se kao otopina koncentracije od 2 do 5 posto (2 do 5 kilograma na 100 litara vode). Riječ je o izrazito nagrizajućoj natrijevoj lužini koja se već dugo rabi kao sredstvo za čišćenje i dezinfekciju jer otapa masnoće. Nekoć se upotrebljavala pri izradi sapuna u domaćinstvu. U njoj je dovoljno prokuhivati dvije-tri minute. Reagira s aluminijem i nagriza staklo, stoga se pri upotrebi preporučuje plastika ili nehrđajući čelik. Svaka se otopina s vremenom zamuti od nečistoća, voska i propolisa te ju je potrebno obrati nekom cjediljkom, sitom ili zamijeniti. Isto tako slabi početna koncentracija, pa i o tome treba voditi računa i dodati još aktivne tvari.

Zaštita

Pri iskuhavanju košnica i pribora moramo voditi računa o mjerama osobne zaštite. Kad radimo s kemikalijama, obavezno moramo nositi zaštitnu odjeću koja je nepropusna i prekriva sve dijelove tijela. Na rukama treba imati rukavice posebno namijenjene za rad s kemikalijama. Na nogama trebamo nositi gumene čizme. Lice zaštićujemo najmanje naočalama, a bolji je prozirni plastični vizir kakav se rabi pri košnji trave. Glavu također treba zaštititi nepropusnom kapom. Kad upotrebljavamo otopine koje otpuštaju klor, ali je uputno i za ostale, moramo nositi i zaštitnu masku za dišne putove i izbjegavati udisanje para. Također moramo nositi gumenu ili drugu nepropusnu pregaču. Kemikalije ne smiju doći u dodir s golom kožom ili sluznicama, a ako se to ipak dogodi, zahvaćeno je mjesto potrebno obilno isprati vodom i potražiti liječničku pomoć. Budući da ove poslove najčešće obavljamo u zimskom razdoblju, kad nema drugih poslova, nameće se pitanje hoćemo li raditi u prostoriji ili na otvorenome. Zbog hladnoće, udobnosti i smanjene potrebe za upotrebom energije pri zagrijavanju skloni smo raditi u zatvorenim prostorijama. To je moguće ako možemo osigurati aktivno prozračivanje tako da svu nastalu paru i plinove odmah izvodimo van, primjerice uz pomoć

velikih napa u profesionalnim kuhinjama. Ipak bi zbog pobrojanih mogućih šteta po naše zdravlje i s obzirom na mogućnosti ozljeđivanja s dugotrajnim posljedicama ove poslove trebalo obavljati na otvorenome ili barem pod visokom nadstrešnicom ispod koje postoji prirodna cirkulacija zraka. Kad radimo s opasnim tvarima, moramo isključiti prisutnost nepozvanih osoba, djece, domaćih životinja i kućnih ljubimaca jer svako skretanje pozornosti može dovesti do neželjenih događaja. Iskuhane košnice i pribor ispiremo higijenski ispravnom vodom, posebice ako se na njima nakon iskuhavanja nakupilo otopljenog propolisa i voska. Kod dezinfekcije kaustičnom sodom prokuhani dijelovi ostaju sluzavi pa ih je potrebno isprati vodom pod pritiskom, iz vodovoda ili uz pomoć visokotlačnog perača. Bolji su oni s vrućom vodom. Nakon toga sve dobro osušimo. Okvire slažemo jedan na drugi u križ te ih na vrhu opteretimo da se pri sušenju ne izvrnu. Nakon sušenja možemo dodatnu dezinfekciju provesti i blagim opaljivanjem plamenom. Nakon iskuhavanja u pobrojanim aktivnim tvarima, dio njih sigurno zaostaje u drvu, no budući da to radimo u ovo doba godine, do upotrebe bi mogući ostaci trebali odreagirati sa zrakom, a plinovi poput klora ishlapjeti do neštetnih količina.

Dezinfekcija pribora

Sav pribor kojim radimo oko košnica i proizvoda potrebno je najprije mehanički očistiti. Nakon toga plamenom ili prokuhavanjem možemo dezinficirati onaj koji podnosi toplinu (strugači, pčelarska dljeteta, cjedila i slično), dok odjeću peremo na temperaturi od najmanje 60 °C u bogatoj otopini deterdženta.

Nakon što završimo s čišćenjem i struganjem košnica i njihovih dijelova, prostirku na kojoj smo radili sa svim nečistoćama polagano zamotamo da nam trunje i prašina ne lete uokolo, zavežemo i prvom prilikom spalimo. Manje količine možemo spaliti u pećima na kruta goriva, a ako imamo više, iskopamo u zemlji jamu (najmanje dubine 20 centimetara), u njoj zapalimo vatru uz pomoć granja te kada se razgori, na nju stavimo i spalimo sve prikupljeno. Treba pričekati da sve potpuno izgori, a nakon toga jamu zatrpamo. Ove nečistoće ne smijemo bacati u slobodnu prirodu, a nije uputno ni odlaganje u kućni otpad jer se on još uvijek odlaže na otvorene deponije do kojih pčele i ptice mogu slobodno doletjeti i raznositi uzročnike bolesti.

Chemical Splash Suit

Chemical Goggles

Face Shield

Chemical Gloves

Rubber Boots

Respirator

Kod korištenja lužina i kiselina obavezna je upotreba zaštitne opreme,
<https://corecheminc.com/>

Lovro Krnić,
ekološki pčelar

Veličanstveni roj

Za mene je roj uvijek predstavljao čudo. I mnogim drugim ljudima roj isto predstavlja čudo ili nešto neobjašnjeno, no mnogim je pčelarima tek sastavni dio posla i ništa više, dok nekim pak pčelarima predstavlja tek problem jer često čujemo od takvih da imaju „problem na pčelinjaku” jer nisu odradili sve radnje pa su se pčele izrojile. Roju se divim i ujedno imam određeno strahopoštovanje prema njemu. Oduševljen sam jer svaki roj znači povećanje broja pčela i pčelinjih zajednica, što i jest cilj pčelarenja, da na našem lijepom planetu imamo što više pčela i pčelara. U mojoj skromnoj pčelarskoj praksi, bez obzira na pčelinje bolesti i pojačano djelovanje nametnika, uvijek mi je novi prirodni roj preživio nadolazeću zimu te je, uz malo više posla i tretiranja protiv varoe, u proljeće postao dosta jaka zajednica u odnosu na višegodišnje zajednice i zajednice koje sam dobio umjetnim razrojavanjem. Ako je godina bila dobra, uspio sam od novog roja dobiti jedan nastavak bagremova meda te najmanje jedan nastavak, a katkad i dva, kestenova meda. Pčelar koji nema barem pet-šest godina prakse u pčelarstvu i umješnost umjetnog razrojavanja neće uspjeti u tome jer najčešće zbog želje da se od jedne zajednice napravi više zajednica dobijemo nekoliko slabih zajednica koje najčešće treba prihranjivati da bi ojačale, a meda ima tek malo ili ga nema uopće.

Mnogo sam naučio kroz praktično pčelarenje na svojem pčelinjaku, to jest radom i ljubavlju prema pčelama i samom roju. Učio sam u školi kod profesora Kezića te sam prihvatio i znanja i iskustva kolega pčelara koji su imali više prakse, stoga i više znanja nego ja. Sve što je znanstveno istraženo i dokazano prihvatio sam jer sam nešto od toga doživio na svojem pčelinjaku a da tad nisam ni znao o čemu je riječ.

Svakom je pčelaru sigurno poznato zašto se pčele roje. Naime kad pčelinje društvo postane veliko, a košnica mala, evo nam radosti, odnosno roja (slika 1.). Znamo da se pčele roje uoči jake paše, odnosno kad u prirodi ima ili će za nekoliko dana biti obilnih količina nektara i peluda. Kalendarski je to kod nas na kontinentu od kraja travnja do početka lipnja, uglavnom kad je vanjska temperatura iznad 20 °C te kad od 11 do 14 sati nema ni kiše ni vjetra.

Sada dolazi ono što je manje poznato, to jest zašto roj, odnosno dio pčela s maticom i nekolicinom trutova izlazi iz savršenoga toploga doma iako im nije poznato gdje će naći drugi dom. Suprotno je to suvremenoj ljudskoj zajednici, koja nikad ne napušta dom ako prethodno

nije našla novi. Je li nam poznato koji je to trenutak i tko donosi odluku kad pčele hraniteljice trebaju prestati s hranjenjem matice (ili ga smanjiti) da bi ona mogla letjeti s rojem? Naime matica nije izlazila iz košnice od svojega svadbenog leta. Tko donosi odluku kad će se pčele koje će ići u roj početi pojačano hraniti da bi imale dosta hrane dok se ne usele u novi dom? Naime znamo da je masa tih pčela veća za između 40 i 80 posto kad su natovarene. Učili smo da s rojem izlaze uglavnom starije pčele, no znanstveno je dokazano da s rojem izlazi 50 posto starijih pčela, ali i 50 posto mladih pčela koje dotad nisu napuštale košnicu. To je zato što u novom domu treba ubrzano izgraditi saće i ponovno pojačano hraniti maticu matičnom mliječi, a mlade pčele imaju razvijene žlijezde za lučenje voska i matične mliječi. Ako se slučajno dogodi da nema dovoljno mladih pčela za lučenje matične mliječi i voska, tad se istog trena za taj posao angažiraju stare pčele. Neobjašnjivo.

Foto: Stjepan Kundija

Poznato nam je da pčele u košnici iz koje je izašao roj nastavljaju s radom kao da se nije dogodilo ništa, naravno, ako je ostala samo jedna mlada matica. Tko određuje koliko će pčela ići u roj, koje će pčele ići s rojem, a koje će ostati u staroj zajednici...? Neobjašnjeno. S rojem izlazi stara matica, i to kad iz košnice izađe približno polovina pčela koje se roje. Dakle ona ne vodi roj kako smo ranije učili. Kad pčele izađu iz košnice, nekoliko minuta kruže ispred nje do najviše deset metara visine, a potom sjedaju obično na granu drveta (slika 2.) udaljenu između 30 i 50 metara od košnice iz koje su izašle. No pritom ne vodi matica i njezini hormoni, nego vode pčele, a matica im se pridružuje i sjeda u roj. Ona nije mirna, nego kruži po roju, a iskusni ju pčelar može i vidjeti. Zašto su pčele mirne na izlazu iz košnice i prilikom kruženja ispred košnice te u roju na grani i nikoga ne napadaju? Nije objašnjeno. Možemo stajati vrlo blizu ispred košnice ili se licem unijeti na nekoliko centimetara od roja na grani, ni jedna nas pčela neće ubosti. Naravno, ako ih diramo, tad će se uznemiriti. Sad je najbolja prilika da ih pčelar zbrine i da ih s najvećom pažnjom i poštovanjem spremi u novu košnicu.

Da pogledamo što se događa ako ne spremimo roj u novu košnicu. Učili smo da iz roja pčele izviđačice odlaze u potragu za novim domom, a malo detaljnije to izgleda ovako. Iz roja odlazi do 15 pčela izviđačica jer dobar dom nije baš lako naći. Sad je pitanje koje će pčele ići tražiti novi dom i tko to određuje. Neobjašnjivo. Novi dom mora odgovarati sljedećim uvjetima: da nije daleko od košnice iz koje su izašle (obično oko 700 metara), da u blizini ima dovoljno nektara, peluda i vode, obično je u duplji drveta (slika 3.), da je dovoljno visoko, da do njega ne mogu doći nepozvani gosti, da otvor za ulazak nije prevelik, da nema više ulaza, nego da je samo jedan, da je ulaz okrenut prema suncu, da unutrašnjost nije vlažna, da je prostor dovoljno velik za pčele dok su u najjačem razvoju (to jest za između 50.000 i 70.000 pčela s medom i peludom). U novom domu može biti ostataka meda, peluda i saća; poznato nam je da su pčele koje su napustile taj dom idealno konzervirale med, pelud i saće te da taj ostatak meda, peluda i saća nije pokvaren. Sve je nekako jasno, ali se postavlja pitanje kako su izviđačice uspjele odrediti obujam prostora da u njega stane i normalno radi oko 50.000 pčela. Neobjašnjeno. Pčele nikada ne useljavaju u previše malen ili previše velik dom. Ovo ne znamo, ali znamo da je čovjek napravio košnicu prema veličini duplje u kojoj su bile pčele.

Kad su pčele izviđačice pronašle novi dom, a to je obično nakon dva-tri sata po slijetanju roja na granu, vraćaju se do roja i izvode razne plesove. Ako je u potrazi bilo primjerice desetak izviđačica, tada imamo i deset različitih plesova. Te plesove razumiju samo pčele, koje će nepogrešivo izabrati onaj dom koji je idealan, to jest koji najbolje odgovara zahtjevima. Prihvatanjem najboljeg doma pčele nakratko kruže iznad grane, skupljaju se u jednu neveliku leteću skupinu ovalnog oblika i odlaze u novi dom. Nije znanstveno dokazano, ali se pretpostavlja da su pčele tako inteligentne da jednostavno vjeruju najboljoj izviđačici i njezinu plesu

Foto: Nenad Martinjak

Foto: Arhiva HPS-a

i nikada ne pogriješe. Nitko se od pčela ne buni niti protestira kako je i zašto izabran novi dom određene izviđačice. U našoj ljudskoj demokraciji ne može proći ni jedan prijedlog bez pitanja, pa čak i osporavanja, stoga kod nas, bez obzira na parlamentarizam kojim se diči suvremeno društvo, nije stanje ni približno kao što je u pčelinjoj zajednici. Pčele bespogovorno ulaze u novi dom te nastavljaju sa svim radnjama koje su potrebne za život i razvoj nove zajednice.

Pčele sakupljačice nektara, peluda i propolisa istog trena odlaze na svoje zadatke, ali na ista mjesta na kojima su do prije samo nekoliko sati sakupljale nektar, pelud i propolis za potrebe zajednice iz koje su izašle u roj. Odmah im je poznat novi kut u odnosu na položaj Sunca između novog doma i obilne paše. Sakupljačice svoj tovar s radošću i većom brzinom nego prije nekoliko sati unose u novi dom jer su ondje veće potrebe zbog razvoja novoga doma. Ako neka od sakupljačica iz novog roja zaluta i ne pronade novi dom, ona tovar nosi u košnicu iz koje je izašla u roj, a stražarice starog doma rado će ju pustiti jer je natovarena. Mnoštvo radnji, mnogo postupaka, mnogo nedorečenoga, mnogo nedokazanoga i mnogo toga znanstveno neotkrivenoga. Bez obzira na to, imamo savršenu pčelinju zajednicu bez ijedne greške. Osim ako se ne umiješamo mi.

Idok se prema ranijim spoznajama smatralo da se u košnici sve odvija i radi zbog matice i njezinih hormona, to i nije tako jer se mnoge radnje izvode i obavljaju zbog prisutnosti hormona vodećih pčela. Međutim, za mnoge radnje i aktivnosti nije dokazano da se uopće obavljaju pod utjecajem hormona, bilo matičinih ili pčelinjih, stoga se postavlja pitanje izvode li se te radnje zbog urođenih gena ili su ta pčelinja ponašanja usadena u pčele od samog stvoritelja pčela. Znanost želi dokazati da mlade pčele uče od starih pčela, no kako je mlada pčela u trenutku izlijeganja naučila izgristi poklopac iako nije bila u kontaktu sa starom pčelom ili tko je naučio mladu pčelu raditi sa svim svojim alatima u svome tijelu i pretvoriti nektar u med? A takvih primjera ima još. Ne bih mogao reći i da evolucija ima udjela jer sve, baš sve radnje koje je pčela obavljala prije mnogo tisuća godina obavlja i sada, i to bez ikakvog napredovanja, što znači da evolucija po pitanju pčela nije napredovala. Uskratili smo našim pčelama mnogo toga što su one nesmetano i s mnogo radnog elana obavljale tisućama godina, sada je samo pitanje bi li bilo toliko neizlječivih bolesti i neuništivih nametnika da pčelama nismo tako intenzivno manipulirali posljednjih stotinjak godina. Smatram da svime što radimo pčelama, a što nije u skladu s njihovim prirodnim postupcima i radnjama, činimo štetu pčelama, a dugoročno i sebi. I to smo već osjetili. Koliko zbrke, strke, manevara, radnji i postupaka, a na kraju rezultat savršenstva: pčela je ostala ono što je bila, savršeno biće u službi opstanka našeg planeta u skladu sa svojih sedam zadaća: 1. oprašivanje, 2. nektar – med, 3. pelud, 4. propolis, 5. matična mliječ, 6. vosak, 7. pčelinji otrov – ubod pčele – obrana svojega doma.

U tekstu su korištena osobna iskustva i iskustva mnogih pčelara te saznanja iz znanstvenih radova opisanih u raznim časopisima o pčelarstvu.

Foto: Željko Šimunek

Foto: Rudolf Bujan

Josip Križ,
pčelar

Zatvoreni pčelinjak – pčelinjak paviljon ili seleće pčelarstvo

Kad svaka košnica ima svoj krov i stoji slobodno u prirodi, bilo u redovima ili u određenim skupinama (paletama), to nazivamo otvorenim pčelinjakom. Kad se košnice nalaze pod jednim krovom u nekoj građevini, jedna uz drugu, to nazivamo zatvorenim pčelinjakom ili paviljonom, kontejnerom i slično. To je čvrsto građena građevina od drveta ili cigle, a moguće su i kombinacije materijala, primjerice u južnim se krajevima kombinira s kamenom. Takve su građevine dovoljno prostrane da se u njima osim mjesta za košnice nađe i dovoljno prostora za pčelarski materijal i pribor potreban za rad. Zatvoreni pčelinjak zauzima mnogo manje prostora od otvorenog jer su košnice smještene jedna uz drugu, a mogu biti i na više etaža. Zimi tako zbijene košnice bolje čuvaju toplinu, manje su izložene naglim temperaturnim promjenama, a pčele u takvim uvjetima troše manje hrane. Pčelar u takvom pčelinjaku može raditi i kad vrijeme baš i nije lijepo. Budući da su košnice mnogo zaštićenije od onih koje su na otvorenome, vijek će tih košnica biti znatno duži. Kao negativne strane ovakvog načina pčelarenja možemo navesti ograničenost prostora košnice, što se najbolje odražava za vrijeme jakih i intenzivnih paša. Zbog zbijenosti košnica matica može vrlo lako zalutati pri povratku sa svadbenog leta, a pčele letačice se često zalijeću u druge košnice. Osim toga lako se šire razne zaraze, a vrlo lako dolazi i do grabeži kad nema paše.

U pčelinjaku paviljonu uglavnom su smještene košnice koje se otvaraju straga jer se takve košnice mogu slagati jedna na drugu, i to u dva ili tri reda. Ako se košnice otvaraju odozgo, iznad njih se mora ostaviti dovoljno prostora za otvaranje i rad. Kod košnica nastavljača mora biti i dovoljno prostora za dodavanje nastavaka pri proširivanju tijekom velikih unosa. Budući da se kod košnica koje se otvaraju odozgo mora ostaviti dosta slobodnog prostora, to je neiskorišten prostor te je zbog toga držanje nastavljača u paviljonima preskupo. Prilikom gradnje paviljona moramo znati koliko ćemo imati košnica, planiramo li u skorije vrijeme povećavati njihov broj i koji će broj biti konačan. Nije dobro graditi malen paviljon pa ga za godinu ili dvije nadograđivati, a nije dobro ni raditi prevelik paviljon u kojem će prostor za košnice ostati nepopunjen.

Košnice su u paviljonu poredane na jednoj strani, i to prema jugoistoku. Košnice se slažu u dva ili tri reda, a pri slaganju donji red mora biti odignut od poda oko 40 centimetara. Nije dobro da je viši jer bi u tom slučaju treći red košnica bio previsok, a ako je donji red niži,

onda bi se moralo s košnicom raditi klečečke. Iza košnica treba ostaviti dosta prostora za kretanje i rad, najmanje dva metra. Ne smijemo zaboraviti ostaviti otvore da bismo imali dovoljno dnevnog svjetla, a oni mogu biti i u obliku krovnih prozora. Ispred košnica treba se nalaziti betonirana ploča, malo nagnuta da se voda može lagano ocijediti i da možemo što lakše uklanjati mrtve pčele ispred košnica. Preporuka je da ta betonska ploča bude široka najmanje metar i pol. Ispred pčelinjaka ne bi trebalo biti raslinja najmanje dva-tri metra od prostora izlijetanja pčela. Taj slobodni prostor ispred pčelinjaka trebamo često dezinficirati nekim od dezinfekcijskih sredstava (na bazi klora).

Pri gradnji takvog pčelinjaka treba misliti i na prostor gdje će pčelar raditi i imati svoj radni stol, bilo za užičavanje okvira ili za utapanje satne osnove. Treba imati na umu i hoće li tu biti i vrcaonica meda, odnosno gdje će se odlagati pričuvno saće te ostali materijal i pribor. Hoće li to možda biti nekoliko prostorija, ovisi o broju košnica, priboru i pčelarevoj aktivnosti. Dobro je kad pčelar i sam zna popraviti košnicu i slično, no za to treba alat i prostor. Neki ozbiljniji pčelari imaju čak i malu stolarsku radionicu. Neki si naprave kutak za odmor ili malu prostoriju u kojoj imaju knjižnicu s pčelarskom literaturom. Što se tiče pričuvnog saća, neki postavljaju velike ormare ili ostave cijelu prostoriju

Košnice na otvorenom pod utjecajem su
atmosferilija, foto: V. Lesjak

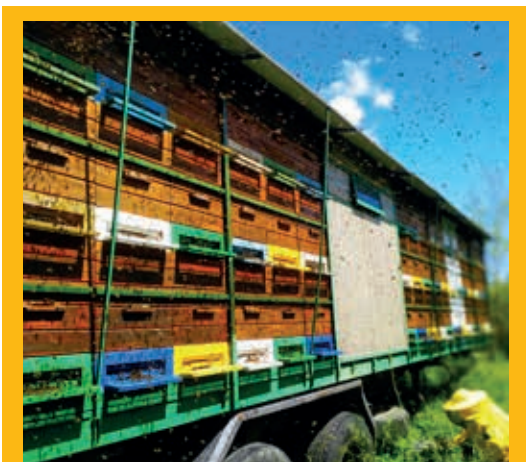
koja se može dobro zatvoriti, rashladiti i tretirati protiv voskova moljca.

Već se iz ovih nekoliko rješenja vidi da je nemoguće dati neki opći nacrt za izgradnju pčelarskog paviljona jer su pčelarske potrebe, mogućnosti i želje uvijek različite.

Ovakve se paviljone isplati graditi samo ondje gdje ima paše za proljetni razvoj pčelinje zajednice, ali uz nju i još barem dvije paše te da se nešto može naći i za jesenski razvoj. Takvih mjesta ima, ali ih treba pronaći i odlučiti se stacionarno pčelariti.

U pčelarskoj radionici, a posebice u prostoriji gdje se vrca med, nije poželjna prisutnost pčela. Uvijek treba spriječiti njihov ulazak zatvaranjem prozora i vrata. Ako već moramo imati otvoren prozor ili vrata, onda na te otvore treba postaviti sitnu mrežu da pčele i ostali insekti ne mogu ući. Ovako uređen pčelinjak uvijek će biti ponos vlasnika, a bit će mu i ugodno raditi s košnicama, ali i u pčelarskoj radionici.

No i seleći pčelari koji imalo drže do sebe imaju uređene vrcanice i radionice za održavanje i skladištenje opreme i meda.

Až košnica najpogodnija je za paviljonski tip pčelinjaka, foto: Josip Kotišćak

Prednosti i mane stacionarnog pčelarenja

Kada govorimo o prednostima i manama bilo kojeg načina pčelarenja, svaki od njih ima svoje. Stacionarni pčelinjaci imaju prednosti jedino ako su u neposrednoj blizini pčelareva mjesta stanovanja. Tada pčelar izbjegava troškove odlazaka na pčelinjak i sva mu se infrastruktura nalazi na jednome mjestu. Kada govorimo o stacionarnom pčelarenju, moramo naglasiti da tu leže jako veliki rizici. Ako na mjestu gdje se stacionarni pčelinjak nalazi pčelama nisu dostupne barem dvije paše, nije omogućen proljetni razvoj ni nadopune jesensko-zimskih zaliha, onda je takvo pčelarenje nerentabilno, štoviše, to je mučenje i pčela i pčelara. Sve nam se više događa da izgubimo pokoku pašu zbog vremenskih neprilika; na stacionarnim se pčelinjacima to događa jako često, za razliku od selećih, kojima se ipak pronade neka zamjenska paša.

Priprema pčela i pčelinjaka za selidbu

Da bi selidba pčelinjaka bila uspješna, a time i isplativa, najprije moramo obaviti neke radnje na samom pčelinjaku, ali i na terenu na koji ga namjeravamo doseliti.

Na pčelinjaku treba napraviti sljedeće:

- Trebamo detaljno pregledati sve pčelinje zajednice i obratiti posebnu pozornost na njihovu jačinu i zdravstveno stanje.
- Trebamo obilježiti sve slabe zajednice i zajednice koje nemaju maticu. Takve se zajednice ne sele, nego ostaju na stacionaru jer od njih neće biti nikakve koristi. Prisutnost loših zajednica na pčelinjaku uvijek predstavlja potencijalnu opasnost od grabeži, kako na pčelinjaku gdje se takve zajednice nalaze tako i na okolnim pčelinjacima. Te slabe zajednice i zajednice koje su nekim slučajem ostale bez matice moramo sanirati na stacionaru. Ako pritom nema neke računice, moramo ih rasformirati ili spojiti.
- Kod nadležnog veterinaru moramo izvaditi zdravstveno uvjerenje o stanju pčelinjih zajednica. (Ovo uvjerenje izdaje veterinar na čijem se području nalazi stacionar, odnosno zimovnik naših pčelinjih zajednica.) To uvjerenje u Republici Hrvatskoj vrijedi 90 dana od dana izdavanja. S ciljem sprječavanja širenja zaraznih pčelinjih bolesti, svakome je posve jasno da je seljenje oboljelih pčelinjih zajednica zabranjeno, posebice ako je u krugu od tri kilometra prisutna američka gnjiloća. Na području na kojem je ustanovljena američka gnjiloća nema ni odseljavanja ni doseljavanja pčela. Veterinarski inspektor izdaje zdravstveno uvjerenje na povjerenje i odgovornost samog pčelara, koji najbolje zna kakva mu je situacija na pčelinjaku. Ako veterinar ipak traži nadzor, to mu moramo omogućiti jer nam on nije neprijatelj, nego partner.
- Na vrijeme se moramo javiti povjereniku pašnog reda. Ako dođemo bez najave, on može obavijestiti stočarskog inspektora, koji odmah izlazi na teren i izdaje nalog da se pčelinjak odseli.

Što treba napraviti na terenu?

- Prije svake selidbe najprije moramo obići teren na koji planiramo doseliti pčele. Pritom napravimo procjenu količine medonosnog bilja i kakvi su izgledi za medenje. Na osnovi tih procjena donosimo odluku o selidbi na taj teren.
- Moramo obavijestiti povjerenika pašnog reda, ako već imamo dugogodišnje mjesto.

- Osim toga, ni u kojem slučaju ne smijemo stajati preblizu domaćeg pčelinjaka jer je i to regulirano Pravilnikom o držanju pčela i katastru pčelinje paše. Tako je određeno da se ne smije stati bliže od 200 metara od drugog pčelinjaka, odnosno ne bliže od 2000 metara ako je na tom području registrirana oplodna stanica za uzgoj i odabiranje pčelinjih matice. Ako se držimo ovih pravila, neće biti nikakvih problema na samom terenu. No budući da uvijek postoje pojedinci koji misle da za njih pravila ne vrijede, na terenu dolazi i do sukoba.

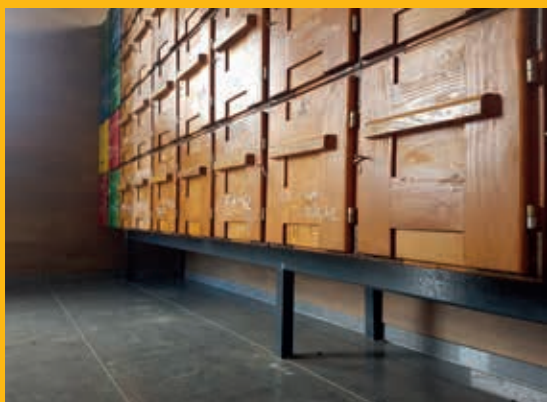
Košnice smještene u kontejneru duže traju i jednostavnije su za seljenje na paše, V. Lesjak

Prednosti i mane selećeg pčelarstva

Postoji višestarih, lijepih i poučnih izreka, primjerice: med na medu rodi, med na ledu rodi ili med na kotačima rodi. Svjedoci smo klimatskih promjena i sve veće komercijalizacije svih poljoprivrednih grana, a ni pčelarstvo ne zaobilaze takvi trendovi. Kad je velik broj ljudi ostao bez zaposlenja, mnogi su vidjeli svoj spas u pčelarstvu, stoga se naglo povećao broj pčelara, i to selećih. Mnogi su od njih prvi put vidjeli pčele i košnice te su odmah krenuli u računanje misleći samo na laku i brzu zaradu, iako o pčelama i pčelarstvu nisu znali baš ništa. Takvi ljudi rade nered na terenu, ne prijavljuju se, nego jednostavno dosele pčele gdje vide da stoji ili je prije stajao pčelar sa svojim pčelinjakom.

Seleće pčelarstvo sa sobom nosi i veliku nezivjesnost, rizik i opasnosti, i to će vam potvrditi svaki kolega pčelar koji seli pčele. Već samim izlaskom vozilom na cestu predstavljamo potencijalnu opasnost i za sebe i za druge, a kamoli ako na kamionu iz svojih leđa vozimo 60 košnica ili terencem vučemo prikolicu punu košnica. U medijima svake sezone seljenja možemo pročitati o pčelarima koji su imali prometne nesreće, bilo svojom krivicom ili su se u njih zaletjela druga vozila. I dobro je kad sve ostane na materijalnoj šteti, to se može popraviti, ali, ne daj bože, ako su u pitanju ljudski životi, onda traume ostaju za cijeli život. Brojni vlasnici kamiona koji imaju fiksne kontejnere svoja vozila ostavljaju na paši daleko do očiju prolaznika ili nekoga tko bi pazio na njih. Mnogi su od njih ostali bez akumulatora, kompresora, goriva, vjetrobrana, a neki čak i bez kotača.

Svaki način pčelarenja ima svoje prednosti i mane, a na svakome je od nas da odabere ono što najviše odgovara njegovim željama, potrebama i mogućnostima. Kao i svaki drugi posao, ni pčelarstvo ne bi trebalo biti teret onome koji se njime bavi. Kad postane teret, možda je vrijeme da se napravi promjena.

Košnice smještene u kontejneru duže traju

Matija Bučar, prof.

Velika zečina (*Centaurea scabiosa* L.)

Velika zečina je biljka koja pripada rodu *Centaurea*, s dvadesetak različitih vrsta i brojnim podvrstama. Raste na suhim livadama i pašnjacima od nizina do pretplaninskih predjela. Otporna je na sušu i ekstremne klimatske promjene. Riječ je o cvjetnici s medonosnim odlikama, a takve su i ostale vrste ovog roda. Zečine, ali i druge livadne biljke, jako su važne za pčele i ostale oprašivače, a time i za očuvanje bioraznolikosti prirode.

Velika zečina je trajnica s jakim, odrvenjelim podankom. Stabljika joj je uspravna, uglata, izbrazdana, u gornjem dijelu razgranjena, a naraste između 50 i 130 centimetara. Listovi su joj perasto razdijeljeni na lancetaste režnjeve, na objema su stranama čekinjasto hrapavi i cjeloviti. Donji listovi imaju peteljku, dok su gornji sjedeći. Cvjetovi su sakupljeni u glavice, koje su pojedinačno na vrhovima stabljike. Involukrum je jajast, listići su mu smeđe-zeleni i dlakavi. Cvate u srpnju i kolovozu. Plod je spljoštena roška, a papus je ljubičast.

Latinsko ime roda *Centaurea* potječe od kentaura (mitskog bića koje je pola konj, pola čovjek) Hirona, liječnika i začetnika botanike prema grčkoj mitologiji.

Foto: Ante Delić

Kako sačuvati ove prekrasne prirodne resurse za pčelarstvo?

Vrlo jednostavno. Travnjak, odnosno livadu treba tijekom godine barem jednom pokositi te sijeno ukloniti s površine. U kontinentalnom dijelu zemlje to je najbolje učiniti krajem travnja ili početkom svibnja jer pčele tad imaju obilje medonosnih biljaka i glavne paše, ali i zbog toga što u zemlji ima još dosta vlage pa će se košalice do ljeta obnoviti s mnogo različitih cvjetova. Košnju ne može zamijeniti malčiranje jer se time mijenja sastav livadnih zajednica i postupno prevladaju korovne biljke.

Kad nastupi sušno razdoblje, ove će livade uspješno cvasti do kasne jeseni, a pčelari će imati dopunsku pčelinju pašu koja je dragocjena u bespašnom periodu. Zbog depopulacije hrvatskih sela imamo tisuće hektara neobrađenih površina koje postupno prelaze u šikare, a uz relativno malo truda i novca te bi se livade mogle uspješno održavati. Hrvatska kao rijetko koja europska zemlja ima više od 20 tipova livada i brojne prijelazne oblike, ali one našom nebrigom sve više nestaju!

Damir Gregurić,
portal „Pčelina školica”

„Medeni Poreč – Parenzo” i „Hedera Adriatica”

Upravni odjel za gospodarstvo i EU fondove Grada Poreča šestu godinu zaredom tijekom listopada organizira Mjesec poduzetništva u Poreču. Cilj je manifestacije pomoći postojećim poduzetnicima, odnosno potaknuti poduzetnički duh kod onih koji to tek planiraju postati. Zbog toga se u tom razdoblju u Poreču odvija niz stručno-edukativnih aktivnosti, a ove je godine u posebnom fokusu bila manifestacija „Medeni Poreč – Parenzo”, koja je posvećena medu i drugim pčelinjim proizvodima, a organizira ju Udruga pčelara „Nektar” iz Poreča uz potporu Grada Poreča, Doma obrtnika, Turističke zajednice Grada Poreča te vrtića i osnovnih škola na Poreštini. Od petka 6. listopada 2023. godine, kad je počeo program manifestacije, svakog su se vikenda, uz stalni postav izložbe literarno-likovnih radova na temu pčela učenika Osnovne škole Poreč, na katu porečkoga Doma obrtnika održavale razne promotivno-edukativne aktivnosti. Tako su u predvorju bile organizirane degustacije i prodaja meda i mednih delicija porečkih pčelara, dok su u dvorani organizatori i predstavnici Grada Poreča polaznicima porečkih odgojno-obrazovnih ustanova dijelili slikovnice za čitanje i bojenje „Urbana pčela” autorice Marine Uljančić. Velika zahvala pripada i učiteljici Mariji Matasović, koja je i kreatorica ovoga dijela manifestacije.

Pored navedenih aktivnosti, svakog su se vikenda odvijale i vrlo zanimljive radionice i prezentacije. Tako je u subotu 14. listopada Branka Kovač iz OPG „Remedy” održala radionicu pripreme kremastog meda s dodacima mediteranskog bilja. Tjedan dana kasnije Danijela Bel iz OPG-a „Aroma Istre” u suradnji sa ženskom sekcijom „Vita in Apis” Udruge pčelara „Nektar” održala je radionicu o pripremi proizvoda za njegu i zaštitu tijela na bazi voska i propolisa s eteričnim uljima i maceratima od medonosnog bilja. Održane su i prezentacije o porečkom Gradskom pčelinjaku i nastanku priče i bojanke na hrvatskom i talijanskom jeziku „Urbana pčela – L’ape urbana”, koja se dijelila polaznicima prvih razreda osnovnih škola i predškolicima vrtića Poreštine. Svi su posjetitelji mogli uživati u izložbi i promatranju pčela u apisariju koji je bio postavljen posebno za tu prigodu.

Važno je naglasiti i da je tijekom ove manifestacije potpisan Pravilnik o urbanim pčelinjacima Grada Poreča. Riječ je o dokumentu kojim se utire put razvitku urbanog pčelarstva na ovom području i koji pruža primjer svim drugim gradovima u Hrvatskoj da pčele u gradskoj sredini nisu bauk, nego da uz dužnu pažnju i pravila mogu već sutra naći svoje mjesto i u Rijeci, Osijeku, Zagrebu... Ipak, vrhunac svih događanja tijekom listopada bio je u subotu 28.

Predavači i organizatori s „caricom Marijom Terezijom”

listopada jer je finalni program trajao od jutarnjih do ranih večernjih sati. Edukativni je dio počeo već u 10 sati predavanjem „Trebali li nam med u prehrani djece u predškolskim i školskim ustanovama i kako to postići“, a koje je održao prof. dr. sc. Dražen Lušić s Medicinskog fakulteta u Rijeci. Potvrđan odgovor na prvo pitanje iz naslova predavanja nitko nije ni imao namjeru osporavati, no pitanje kako uvesti med u prehranu u odgojno-obrazovnim ustanovama vrlo je kompleksno jer za to nije dovoljna samo dobra volja lokalne pčelarske organizacije i kuharica u vrtićima i školama, nego je nužna čvrsta politička odluka lokalne uprave i samouprave jer javnom nabavom upravlja pravni i birokratski sustav. Nakon ove vruće teme uslijedilo je predavanje „O kukcima (oprašivačima, napasnicima i invazivnim vrstama) – kako s njima i možemo li bez njih?“ Predavanje je iskustvima iz Istre potkrijepio dr. sc. Nediljko Landeka iz pulskoga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo osvrnuvši se na projekt Cro Buzz Klima, u sklopu kojega se divlji oprašivači u Hrvatskoj istražuju u kontekstu prilagodbe klimatskim promjenama na pet pilot-područja radi očuvanja divljih oprašivača, poboljšanja njihova statusa i povećanja klimatske otpornosti zajednica oprašivača i ekosustava.

U sklopu svojeg predavanja pod naslovom „Pregledno predavanje o dosadašnjim saznanjima bioloških učinaka etanolnog ekstrakta propolisa“ Mateo Jakac, doktorand s Medicinskog fakulteta u Rijeci, predstavio je istraživanje propolisa uzorkovanog na 60 lokacija u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji. Glavni je cilj projekta utvrditi ima li propolis cito/genoprotektivan učinak na limfocite tretirane protutumorskim lijekom. Nakon rasprave Bruno Legović, dipl. ing. agr. održao je predavanje o uporabi sredstava za zaštitu bilja u Agrolaguni d.d. Poreč, koja obrađuje ukupno 1200 hektara poljoprivrednih površina. Prema njegovim riječima, u tvrtki se strogo vodi računa o pravilnoj uporabi pesticida, zaštiti oprašivača i očuvanju okoliša, a postoji i kontinuirana suradnja s porečkom Udrugom pčelara „Nektar“ i

dobra komunikacija s lokalnim pčelarima, što treba i dalje unaprjeđivati i nadograđivati. Nakon njega je izlagao Klavdijo Babič, pčelarski savjetnik Javne savjetodavne službe pri Pčelarskom savezu Slovenije. On je govorio o iskustvu stavljanja bršljanova meda na tržište u Republici Sloveniji. Njegovo je predavanje bilo iznimno zanimljivo i aktualno s obzirom na činjenicu da se produžetak ljeta ove godine odrazio na veće prinose bršljanova meda ne samo u Slovenskom primorju nego u čitavoj Istri, na Kvarneru i u Dalmaciji. Bršljan (*Hedera helix L.*) jest zimzelena drvenasta biljka penjačica iz porodice *Araliaceae* koja se svojim mnogobrojnim sitnim korijenjem pričvršćuje za drveće i objekte po kojima se penje ili puže po tlu. S obzirom na razdoblje cvjetanja i proizvodnje nektara (od rujna do studenoga), bagremova se paša smatrala jednom od posljednjih pčelinjih paša, a u bagremovu su medu pčelari vidjeli neželjen proizvod, ponajprije zbog iznimno brze i čvrste kristalizacije. U svojem je predavanju Babič, govoreći iz vlastitog iskustva, posebno naglasio određene detalje na koje treba obratiti pozornost pri vrcanju i pakiranju ovog meda.

Edukativni dio programa manifestacije „Medeni Poreč“ završio je izlaganjem Marjete Trkman Kravar iz Zagreba, prve certificirane apiturističke vodičice u Hrvatskoj, pod nazivom „Perspektive pčelarskog turizma u Istri“. U izlaganju je usporedila ovu relativno novu gospodarsku granu u našoj zemlji s praksom u Sloveniji zaključivši da suvremeni turisti traže nova iskustva i autentične doživljaje, čemu svakako pripadaju svi oblici apiturizma, od apiinhalacija i masaža medom do radionica o dobrobitima koje imamo od pčela i pčelinjih proizvoda. No najprije bi ovaj specifičan oblik turizma trebalo pravno regulirati, a pčelare i njihove obitelji educirati da bi mogli proširiti svoju djelatnost orijentiranu na proizvodnju meda. Potom je uslijedilo potpisivanje pisma namjere o pokretu istraživanja svojstava bršljanova meda Udruge pčelara „Nektar“ Poreč i Obalnoga čebelarskoga društva Koper, koje je u ime porečkih pčelara potpisao predsjednik udruge Ivan Kovač, a u ime slovenskih kolega predsjednik njihova društva Asim Mahić. Ovim se dokumentom otvara put posve novoj sortnoj vrsti meda u našoj i susjednoj zemlji. Da bršljanov med, ne samo s obzirom na sve veću pojavnost nego i zbog svojih partikularnih senzorskih i prehrambenih svojstava, zaslužuje veću pozornost, naglasio je i prof. dr. sc. Lušić. To je ujedno bio i uvod u svečanu dodjelu priznanja i nagrada za najbolji bršljanov med u sklopu 1. ocjenjivanja meda od bršljana „Hedera Adriatica“, a koje su organizirali Udruga pčelara „Nektar“, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska udruga senzorskih analitičara meda, Udruga „Biopčela“ i Hrvatski zavod za javno zdravstvo u Rijeci.

I dejnim projektom „Hedera Adriatica“ predviđa se prva sveobuhvatnija studija ovog meda u Hrvatskoj, posebice s aspekta fizikalno-kemijskih, botaničkih, melisopalinoloških i senzorskih pokazatelja njegova podrijetla i sastava. Time će se dati prva sustavna valorizacija ovog meda, koji

Bršljanov med – vrhunska delicija

potrošači sve više percipiraju. Prof. dr. sc. Lušić govor je završio riječima: „Osim gospodarskog, ne smijemo zanemariti ni promidžbeni aspekt prepoznavanja ovog proizvoda jer se povezivanjem njegove autentičnosti s područjem s kojeg potječe neizostavno pojačava pozitivnost opisanoga sinergijskog učinka.” Ali uz protokolarni program vrijedni su organizatori pripremili i dodatna iznenađenja. Posebna je gošća porečkih pčelara ove subote bila – ni više ni manje – nego jedna carica, točnije Marija Terezija, češka i ugarsko-hrvatska carica, austrijska nadvojvotkinja, prva i jedina žena koja je 40 godina vladala Habsburškom Monarhijom. Pogađate, nije to uistinu bila ona, nego gospođa Marijeta Trkman Kravar, kojoj su caričina odora i uloga savršeno pristajale. Podsjetimo, za vrijeme svoje vladavine Marija Terezija je provela mnoge reforme u vojnom, vjerskom, financijskom, zdravstvenom i obrazovnom sustavu, ali i u gospodarstvu, posebice u poljoprivredi. Godine 1775. donijela je i Patent o pčelarstvu, zakonski propis prema kojem se u Habsburškoj Monarhiji mogao držati neograničen broj košnica, a pčelari su bili oslobođeni svih nameta, poreza i cestarina. Smjeli su se doseliti i postaviti pčele na ispašu gdje su god htjeli, jedino su vlasniku zemljišta morali nadoknaditi eventualno učinjenu štetu. Štoviše, pčelari su čak bili oslobođeni služenja vojske, a carica je naredila i sadnju medonosnog bilja, posebice bagrema. U pčelarstvo je uvela košnice s pokretnim saćem, pčelarske su škole bile besplatne, a

obučeni su pčelari imali zadatak educirati svoje kolege po čitavom carstvu. Sigurno je da su za ono doba neke njezine političke odluke i reforme bile kontroverzne, no njezino je nastojanje da pomogne i unaprijedi pčelarstvo u zemlji imalo pozitivan odjek i na mnogo širem teritoriju, zbog čega će njezino ime zauvijek ostati istaknuto u povijesti ove gospodarske grane, što su organizatori „Medenog Poreča” odlično iskoristili za svečano finale manifestacije.

Rezultati 1. ocjenjivanja meda od bršljana „Hedera Adriatica” svojevrstan su nastavak prošlogodišnjega regionalnog ocjenjivanja kvalitete meda „Apis Histrica” u organizaciji panelista Hrvatske udruge senzorskih analitičara meda, koji su i ovaj put proveli laboratorijsku i senzorsku analizu 31 uzorka meda koji su sudjelovali u novom natjecanju. Svim sudionicima ocjenjivanja dodijeljena su priznanja za sudjelovanje, zbornik sažetaka i slikovnica „Urbana pčela”, a najbolji su dobili i diplome. Manifestacija „Medeni Poreč” na najljepši mogući način zaokružuje priču o medu kao vrhunskom proizvodu koji je rezultat zajedničkog truda i rada pčela i pčelara Poreštine i Grada Poreča. Poruka organizatora građanima, posebice onim najmlađima, dira u srce, a ni turisti neće biti uskraćeni ni za što, štoviše, med iz Gradskog pčelinjaka slatki je dar dobrodošlice svima kojima je Istra terra magica i nakon ljetne sezone. Čestitamo organizatorima na uspješno realiziranoj priredbi o kojoj će građani Poreča i okolice još dugo pričati!

Posebna pažnja posvećena je djeci

Poreč je donio Pravilnik o urbanim pčelinjacima

Med s urbanog pčelinjaka vrhunске je kvalitete

prof. dr. sc. Ivana Tlak Gajger,
Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Pčelarsko iskustvo iz Cape Towna

Nevjerojatno, no nakon točno godinu dana od mojeg boravka u Južnoafričkoj Republici ponovno sam otputovala u tu prekrasnu zemlju. Međutim, ovaj je put cilj bila krajnja jugozapadna točka Afrike – Cape Town. Mnogo bi ljudi vjerojatno ondje željelo boraviti zbog fascinantne činjenice da se na tom području spajaju Atlantski i Indijski ocean, no moja je želja bila susresti se i raditi s endemskom podvrstom medonosne pčele *Apis mellifera capensis*, koja živi samo ondje. Naravno, kad sam već ponovno otišla na drugi kraj svijeta, posjetila sam i svjetionik na Rtu dobre nade, nevjerojatno slikovitu morsku obalu na kojoj primjerice žive zaštićeni divlji afrički pingvini, prekrasan akvarij (*Two oceans*) te zadržavajuću Stolnu planinu (*Table Mountain*).

Zanimljivo je da sam na tom području boravila svega dva dana prije odlaska na Veterinarski fakultet Sveučilišta u Pretoriji, gdje sam boravila u sklopu ERASMUS+ nastavničke mobilnosti. Naime putovanje je bilo prilično napeto jer sam već pri letu prema Istanbulu razmišljala o boravku u iznimno opasnom području, stoga sam se odlučila javiti gostinjskoj kući u kojoj sam rezervirala noćenje te sam srećom uspjela dogovoriti da nam osiguraju transport i vozača, koji nas je i dočekao u zrakoplovnoj luci. Putovala sam u skupini s kolegicom profesoricom i studentom, a već smo u zrakoplovu na liniji prema Cape Townu počeli razmišljati kako organizirati siguran obilazak barem dva željena odredišta prvoga dana po dolasku. Let je bio dug, no ugodan i sreća nam se ponovno osmjehnula jer smo s vozačem dogovorili obilazak i izravno iz zračne luke krenuli na vožnju afričkom obalom. Obala je prilično strma, nerijetko se na cestu nadvijaju stijene, dok s druge strane pjenušavo more izbacuje valove na golemo okruglo kamenje. Obišli smo veliku Stolnu planinu i odvezli se prema vrhu, gdje se s vidikovca pogled pruža na dio planine zvan Lavlja glava, na grad, obalu i Rt dobre nade. Sve naokolo bilo je puno grmolikog cvijeća različitih boja, za koje su nam rekli da je glavna medonosna paša tijekom zimskog razdoblja. Vozeći se dalje obišli smo akvarij s oceanskim biljnim i životinjskim svijetom, ali i s nastambama primjerice madagaskarskog i zaštićenog afričkog (magarećeg) pingvina. Prema unutrašnjosti je to iznimno razvijen vinorodan kraj s mnoštvom vinarija, ali i poljoprivrednih površina zasadenih uglavnom voćkama i povrćem.

Naravno, to su i glavni izvori prirodne hrane pčelinjim zajednicama tijekom toplijih dijelova godine.

S ljeđećeg smo dana imali dogovoreni susret s doktorom Allsoppom, upraviteljem Odjela za istraživanje pčela u okviru Poljoprivrednoga istraživačkog centra – Zdravlje i zaštita bilja u Cape Townu. Kao nevjerojatno dobar domaćin, dr. Mike Allsopp došao je po nas svojim terenskim vozilom te smo otišli u obilazak njegova instituta i radnog mjesta. Vozeći se prema unutrašnjosti na područje zvano Stellenbosch, vidjeli smo mnogo obrađenih poljoprivrednih površina i voćnjaka. Stigavši u zgradu instituta ostala sam zatečena prekrasnom herbarijskom zbirkom biljaka koja krase zidove predsoblja laboratorija. Odradili smo kraći sastanak, nazvala bih ga edukacijskim uvodom, gdje nam je ukratko izložena neobična biologija uzgajanih zajednica medonosnih pčela koje tamo obitavaju. Iznimno je zanimljivo što je podvrsta zajednica medonosne pčele *Apis mellifera capensis* jedinstvena po biološkim karakteristikama. Naime ako zajednica tih pčela ostane bez matice, kod radilica se gotovo redovito razvijaju jajnici te one u saće polažu jajašca. Ona su naravno neoplođena jer se

Pregled pčelinje zajednice podvrste *Apis mellifera capensis*

radilice nisu parile s trutovima, no neobično je što se iz njih uz mlade trutove ipak razvijaju i mlade radilice. Kod ovakve se radilice „lažne matice” može razviti i do 20 jajnih cjevčica, dok se kod radilice europske podvrste medonosne pčele *A. mellifera carnica* razvije svega od tri do pet jajnih cjevčica u svakom od para jajnika. Također, zanimljivo je da se iz njezinih neoplodenih jajašaca može razviti i normalna matica sposobna za parenje s trutovima, čime zajednicu može dovesti u uobičajeno stanje. Neobično je da se radilice prema toj „lažnoj matici” ponašaju kao prema pravoj matici dajući joj hranu, a ona izlučuje matičin inhibitorski feromon (doduše u znatno manjoj količini nego prava matica), koji sprječava razvoj jajnika kod ostalih radilica te tako privremeno preuzima funkciju koordiniranja zajednicom. Izgledom nalikuju ostalim radilicama, a razvoj do odrasle jedinke traje svega 18-19 dana.

Kako je to onda moguće? Poznato je da se trutovi (muški članovi zajednice) razvijaju iz neoplodenih jajašaca matice partenogenezom. To je oblik razmnožavanja u kojem se nova jedinka razvija iz neoplodene spolne stanice, u ovom slučaju jajne stanice, a trut koji izade razvijen iz stanice saća genski je identičan roditeljskom genu (klon). Međutim, neke vrste tako mogu proizvesti i žensko potomstvo; riječ je o vrsti partenogeneze koja se naziva telitokija. Upravo se to događa kod *A. mellifera capensis*, i to samo na uskom

Postavljanje sumnje na klinički vidljive znakove američke gnjiloče tijekom pregleda zajednice podvrste *Apis mellifera capensis*

Nametnici i štetnici vidljivi po otvaranju košnice, primjerice mali kornjaš košnice (*Aethina tumida*)

području Južnoafričke Republike. To je naravno bio i jedan od glavnih razloga moje želje za upoznavanjem i radom s tom podvrstom pčela. Nakon obilaska radnih prostora vezanih uz pčelarstvo, od apisarija (staklenih košnica) koje rabe za promatranje ponašanja pčela tijekom pokusa u kontroliranim uvjetima pa do laboratorija u kojima provode biološka i molekularna ispitivanja. Bili smo i u pčelarskom skladištu koje služi za vrcanje, pohranu meda te za pretapanje voska. Uslijedio je meni najdraži dio rada sa zajednicama. Mogla sam odmah primijetiti da ova pčelinja podvrsta nije ništa agresivnija od europskih pčela, a zasigurno je mnogo, mnogo mirnija od afričke podvrste *Apis mellifera scutellata*, koja obitava u sjevernijim dijelovima zemlje. Obukli smo uobičajena pčelarska odjela i zapalili dimilicu. Kao gorivo za dimilicu upotrebljavaju jutenu tkaninu. Iako svi afrički pčelari stalno naglašavaju da su njihove pčele mnogo otpornije na bolesti te im stoga posvećuju manje pažnje, intuicija mi je ipak naložila da obučem jednokratne rukavice koje mijenjam novima pri pregledu sljedeće pčelinje zajednice. Naime vrlo brzo po otvaranju košnice i vadenju prvih okvira iz plodišta naišla sam na pčelinje leglo sumnjiva izgleda. Naravno, u razgovoru sam saznala da kod ove pčelinje podvrste do prije dvije godine nikad nije bila utvrđena američka gnjiloča, no klinička mi je slika bila vrlo uvjerljiva te sam uzela uzorke uginulih ličinaka za laboratorijsko pretraživanje. Eto, po povratku u moj laboratorij potvrđena je američka gnjiloča, no s morfološkog aspekta bakterijske kolonije izrasle na hranjivoj podlozi izgledom su drugog genotipa od onoga koji je uobičajen u europskih izolata s terena. Nastavljamo raditi na toj tematici, a tako je počela i

priča o suradnji s laboratorijem na krajnjem jugu Afrike. Prilikom pregleda nekoliko zajednica smještenih u dvorištu instituta imala sam prilike vidjeti i nekoliko nama zasad egzotičnih nametnika poput maloga kornjaša košnice (*Aethina tumida*) ili zbog stalne uporabe akaricida „nestalih” štetnika poput pčelinje uši (*Braula coeca*). Osim što sam isprobala najbolji preporučeni alat za hvatanje i uzorkovanje živoga maloga kornjaša košnice – vlastite prste, iz prve sam ruke osjetila koliko mnogo rastezljivog propolisa (zelenkastosmede boje) pčele unose tijekom aktivnog zimovanja. A vidjela sam i grinju *Varroa destructor*, ali i klinički vidljive znakove virusne bolesti izobličjenih krila. Pčele su malo sitnije od naše europske sive pčele, a kao glavni dohodak u pčelarstvu smatra se usluga oprašivanja. Postoji sustav koji nalaže sklapanje ugovora između pčelara i poljoprivrednika kojim se detaljno reguliraju stavke seljenja određenog broja i jačine pčelinjih zajednica na poljoprivrednu površinu, plantažu ili voćnjak u predviđenom razdoblju početka cvatnje određene kulture. Najzastupljenija su ugovaranja s farmerima koji posjeduju plantaže jabuka, breskvi i šljiva, a zatim slijede nasadi povrća. Važno je naglasiti i da tijekom cijele godine, kontinuirano, cvatu

različite vrste divljeg, uglavnom grmolikog cvijeća te divljih stabala. Godišnja proizvodnja miješanog meda na području Cape Towna iznosi od 10 do 15 kilograma po pčelinjoj zajednici. Iako ne postoji kontrolirani uzgoj pčelinjih matice kao ni bilo koja vrsta specijalizirane pčelarske proizvodnje, ondje se uopće ne rabe ni pesticidi ni akaricidi, stoga se smatra da je kvaliteta voska i meda iznimno visoka. Patvorenje pčelinjih proizvoda nikad nije primijećeno niti je laboratorijski potvrđeno. Ima mnogo slobodnoživućih pčelinjih zajednica i divljih pčela, a kad uzgajana zajednica bude jače invadirana nametnicima, pčele odlaze iz košnice i nastanjuju se u prirodi. Pčelari uglavnom rade i primjenjuju pčelarske prakse u skladu s prirodom. Po završetku pregleda zajednica i razgovora na pčelinjaku odvezli smo se kroz polje divljih kala prema zrakoplovnoj luci na let prema Pretoriji. O pčelarenju na području Gautenga, o posjetu jedinoj kompaniji za izradu košnica u Južnoafričkoj Republici te o najvećoj pčelarskoj obiteljskoj tvrtki koja u okviru vlastite djelatnosti jedina nudi usluge punionice meda i prerade voska čitajte u sljedećem putopisu. Zajedno čuvajmo pčele!

Obilazak tamne komore za proučavanje pčelinjeg ponašanja

Razgovor s dr. M. Allsoppom

Napomena: Članak je dio pčelarskih priča i putopisa Zajedno čuvajmo pčele, koji pišem prema vlastitom iskustvu i načelu ...putujem, poučavam i učim o pčelama... Galeriju s više fotografija možete pogledati na mojem profilu na Facebooku.

Nediljko Landeka,
pčelar

Turska, zemlja pčela i meda

Često čujemo da sam posjet Turskoj brzo razbije mnoge predrasude koje imamo prema ovom dijelu svijeta. U to sam se i sam uvjerio prošli mjesec, kad sam posjetio Bingöl, gradu u istoimenoj regiji u Istočnoj Anatoliji. Razlog posjeta bio je sudjelovanje na Međunarodnom vijeću i sajmu meda koje mi je omogućila TIKA, Turska agencija za suradnju i koordinaciju. Već u zračnoj luci u Istanbulu zamijetio sam poznato lice, ono Hatidže Muratove. Film „Medena zemlja” pogledao sam nekoliko puta pa mi se činilo da i Hatidže Muratovu već dovoljno poznajem da ju odmah pozdravim. Hatidže je Turkinja koja živi u albanskom dijelu Sjeverne Makedonije i lokalni je poliglot te smo se odmah razumjeli. Uskoro se na istom letu za Diyarbakır okupila cijela skupina koja je krenula na isto mjesto s istim zadatkom: posjetiti Međunarodno vijeće i sajam meda u Bingölu. Bingölska se dolina nalazi na 1150 metara nadmorske visine, a okružuju je planine koje sežu čak do 3000 metara visine. Planine su rijetko pošumljene, stoga prevladava stepska i grmovita vegetacija. Zime su oštre, a ljeta topla s oko 870 milimetara padalina godišnje. Takva obilježja pružaju i specifičnu pčelinju pašu, stoga se ovdje proizvodi posebna vrsta meda koji je i brendiran kao BinBee Bal (med BinBee).

Turska jako cijeni pčelarstvo, a s devet milijuna košnica drugi je najveći proizvođač meda na

svijetu. Ovog trenutka proizvodnja iznosi oko 118.000 tona godišnje, a posljednjih 20 godina stalno raste. Prošle, 2022. godine izvezla je 17.000 tona u 56 zemalja. Čak 75 posto medonosnog bilja evidentirano je na prostoru ove velike zemlje, a upravo je u rujnu ažurirana pčelarska karta Turske da bi pčelari mogli pristupiti podacima o raznolikosti flore u pojedinim pokrajinama, o razdobljima cvjetanja biljaka ili o medonosnim šumskim površinama te odlučiti u koju će regiju, u kojem razdoblju i na koju pašu odvesti svoje pčele. Anatolija zbog svoje konfiguracije pruža mogućnost selidbe pčela s jednog područja na drugo jer se cvatnja medonosnog bilja odvija u različito vrijeme. Pčelare s posebnom podvrstom medonosne pčele, takozvanom anatolijskom pčelom (*Apis mellifera anatolica*). Ona u usporedbi s kranjskom pčelom ima mnogo jači nagon za prikupljanjem propolisa, a i otpornija je na ekstremne vremenske prilike. Pčelarstvo je ukorijenjeno u tradiciju turske nacije i često se prenosi s generacije na generaciju, a med s kajmakom, poslužen na plitkom tanjuru, dio je uobičajenoga doručka u Turskoj. No i tursko se pčelarstvo suočava sa suvremenim problemima, ponajprije onima povezanim s klimatskim promjenama. Prinosi po košnicama su pali, domaći pčelari kažu da je proizvodnja od nekadašnjih tridesetak pala na tek sedam-osam kilograma po košnici. Ipak, službene su statistike nešto

Zimovnik u Turskoj

veće i kreću se oko 13 kilograma po košnici. Naravno da pčelarska zajednica nije zadovoljna takvim prinosom te je i ovaj skup organiziran s idejom rješavanja problema kako nastaviti održivo pčelariti u uvjetima klimatskih promjena i ostalih nedaća koje prate pčelarstvo. Koliko se ovoj grani poljoprivrede daje važnosti najbolje govori podatak da je skup otvorio potpredsjednik Turske dr. Cevdet Yılmaz. On je tom prilikom naglasio da je pčelarstvo ovdje vrijedna poljoprivredna grana koja će rado prihvatiti svjetske inicijative klimatski prihvatljivih praksi i održivih metoda proizvodnje. Bingöl je sveučilišni grad u kojem trenutačno studira oko 18.000 studenata. Velik, moderan kampus pruža sve mogućnosti za ugodno studiranje. Među 12 različitih fakulteta posebno je istaknut agronomski, na kojem je pak pčelarstvo jako važno područje. Sveučilište u Bingölu 2016. godine pokrenulo je pilot-projekt Pčele i pčelinji proizvodi, u sklopu kojega su uspjeli dobiti oznaku geografske izvornosti za svoj med, a nedavno je podnesen i zahtjev Europskoj komisiji za dobivanje oznake zemljopisnog podrijetla na razini Europske unije.

Cilj organizacije ovoga Međunarodnog vijeća i sajma meda jest okupiti pčelare iz različitih zemalja te razmijeniti znanja i iskustva. Sajamski je dio nalik sličnim sajmovima u ostalim dijelovima svijeta. U ponudi se vidi da ovdašnje stanovništvo obožava med u saču jer ga ima gotovo svaki prodajni štand. Saće okrugla oblika dobivaju iz posebnih okvira s kružnom šupljinom, a nude ga odvojenoga ili s cijelim okvirom. Na jednom sam štandu vidio i ponudu živih bumbara, kao cijelog legla (košnica) ili u „rinfuzi“ u posebnim spremnicima. Jako mi je neobično bilo što na cijelom sajmu u ponudi nije bilo ni kave ni bilo kojeg pića koje sadržava alkohol. Tijekom tih nekoliko dana sreo sam jako malo ljudi koji puše duhanske proizvode. Mislim da izrazi „turska kava“ i „puši ko Turčin“, barem za ovaj dio Turske, nikako ne vrijede. Na svakom koraku i tijekom

Okvir za kružno saće

cijeloga dana nudi se čaj, čak ga tako i zovu, obično ga dvaput izgovore: čaj-čaj. Hrana je također posebna, obilje povrća s obaveznim predjelom od gustih juha (čorba), fino sjeckana i obilno začinjena junetina i lokalni kolač koji zovu hurma. Stekao sam dojam da je ovaj kraj pod velikim utjecajem središnje Azije jer su lokalni ljudi jako smireni, pristojni i susretljivi. Ovo je područje izrazito trusno, stoga su potresi česti. Drugi potres koji Turska prolazi jest onaj financijski. Inflacija je visoka čak 62 posto na godišnjoj razini, a smirivanje joj predviđaju tek polovicom sljedeće godine. Unatoč tomu, Turska snažno podupire svoju pčelarsku proizvodnju, posebice posljednjih sedam godina.

Jedan je dan bio rezerviran za rasprave o različitim temama iz područja pčelarstva koje su bile organizirane kao okrugli stolovi u pet odvojenih tematskih cjelina: Pčelarstvo, Zdravlje medonosne pčele i zdravo pčelarstvo, Sigurnost i kvaliteta meda, Tržište i oznaka zemljopisnog podrijetla za med te Međunarodna suradnja u pčelarstvu. Na okruglom stolu o međunarodnoj suradnji razgovaralo se o problemu lažnog meda u svijetu, o suradnji s međunarodnim organizacijama pčelara i pčelarskih proizvoda, o standardima pčelinjih proizvoda u svijetu, o održivosti pčelarstva u kontekstu globalnih klimatskih promjena te o gubicima pčelinjih zajednica. Opća globalizacija uvjetuje poremećaje na tržištu pčelinjih proizvoda te, iako su standardi kvalitete različiti, jeftin med uspijeva napraviti nered na nacionalnim tržištima. Postoje i velike razlike u primjeni dopuštenih preparata za tretiranje pčela, što se odražava na prisutnost različitih rezidua u medu (akaricida, antibiotika). Klima se nepobitno mijenja i svi se moramo prilagoditi tome, pravodobno zamijetiti promjene na pčelinjim zajednicama i nastojati im pomoći. Nacionalno zakonodavstvo kroz sustave

Turski brend meda BinBee Bal

potpora također ima važnu ulogu u očuvanju pčelinjeg fonda. Priča vam je poznata, zar ne?

U sklopu Sveučilišta u Bingölu djeluje i Centar za istraživanje i razvoj pčelarstva i prirodnih proizvoda. Veći je dio centra smješten na visoravni 20-ak kilometara od grada te se ondje nalaze pčelinjaci, ondje se proizvode pčelinji proizvodi, ali i provode različita istraživanja iz područja pčelarstva. Riječ je o stotinama košnica, a do svake vodi staza da bi pristup uvijek bio moguć. Zatekli smo zanimljiv pokus studenta doktorskog studija koji u jednom inkubatoru proučava utjecaj različite prehrane pčela na brzinu gradnje saća. Cijeli se pokus izvodi u zatvorenim prozirnim posudama pri stalnoj temperaturi od 35 °C. Manji je dio centra smješten u gradu, a opremljen je najmodernijim aparatima za provedbu različitih analiza na pčelinjim proizvodima te nudi suradnju na tom polju. Nadajmo se da će se na nekom zanimljivom području suradnja i ostvariti. Svi se pčelinji proizvodi mogu nabaviti i u sveučilišnoj trgovini gdje smo se, u dijelu koji služi kao kušaonica, uz pravu tursku kavu družili posljednju večer prije povratka u Hrvatistan, kako ovdje nazivaju Hrvatsku.

Zahvaljujem Turskoj agenciji za suradnju i koordinaciju TİKA što mi je omogućila posjet Sveučilištu u Bingölu i sudjelovanje na ovoj manifestaciji.

S Hatidžom Muratovom iz filma „Medena zemlja”

Sa sudionicima Međunarodnog vijeća na sajmu

Izborna skupština pčelarskog saveza Bjelovarsko-Bilogorske županije

Pčelarski savez Bjelovarsko-bilogorske županije, osnovan 2006. godine, jedan je od najstarijih županijskih saveza u našoj domovini. Prije njegova osnivanja na županijskoj je razini postojala koordinacija pčelarskih udruga koja je imala zadaću okupljanja njihova vodstva radi kreiranja pčelarske politike u cijeloj županiji. Osnivanje pčelarskog saveza bila je nadogradnja i podizanje razine pčelarskog organiziranja.

Za prvog predsjednika izabran je gospodin Nenad Vlahović iz Pčelarske udruge „Cvijet” Garešnica. Na sljedećim je izborima za predsjednika izabran gospodin Zvonko Horak iz Pčelarskoga društva „Maslačak” Grubišno Polje, potom gospodin Vladimir Maturanec iz Pčelarske udruge „Bilogora” Bjelovar te gospodin Goran Pranjić iz iste udruge.

Pčelarski savez Bjelovarsko-bilogorske županije čini šest udruga koje djeluju na području navedene županije, a to su: Pčelarska udruga „Bilogora” Bjelovar, Pčelarska udruga „Bagrem” iz Daruvara, Pčelarsko društvo „Maslačak” Grubišno Polje, Pčelarska udruga Čazma, Pčelarska udruga „Cvijet” Garešnica te Pčelarska udruga „Dr. Đuro Sulimanović” Garešnica. U navedene je udruge učlanjeno oko 350 pčelara.

Vrijeme kad su pčelarski radovi gotovo utihnuli najpogodnije je za održavanje skupština. Mandatno razdoblje samo što nije završilo. Prije četiri godine krenuli smo s mnogo volje i puni entuzijazma, no okolnosti koje su nas sve snašle nisu nam išle na ruku. Gotovo dvije godine raznih zdravstvenih i inih mjera umrtvilo je rad našeg saveza te se manje-više sve svodilo na održavanje sjednica Upravnog odbora, godišnjih sjednica Skupštine te na sudjelovanje u pripremi Međunarodnoga pčelarskog sajma.

Dana 24. studenoga 2023. godine u Maloj županijskoj vijećnici u Bjelovaru održana je Izborna skupština Pčelarskog saveza Bjelovarsko-bilogorske županije.

Skupštinu Pčelarskog saveza Bjelovarsko-bilogorske županije prema Statutu čini po pet predstavnika iz svake od šest udruga članica. Bez obzira na brojnost udruge, sve imaju jednak broj predstavnika u Skupštini da bi se izbjeglo da dvije najveće udruge samostalno kreiraju i nameću svoju volju ostalima. Osim toga, uvjet za održavanje sjednice Skupštine jest i da moraju biti nazočni predstavnici minimalno četiriju udruga. Statut je izrađen u duhu ujedinjenja, međusobnog poštovanja i uvažavanja, a sve s ciljem stvaranja povoljnijih uvjeta za pčelare i pčelarski sektor. Upravni odbor Pčelarskog saveza Bjelovarsko-bilogorske županije prema Statutu čine predsjednici svih šest udruga članica te još jedan član kojeg izabire Skupština. S promjenom predsjednika u udrugama članicama mijenja se i sastav Upravnog odbora saveza tako da novi predsjednik udruge automatski zamjenjuje prethodnoga. Za novog predsjednika Pčelarskog saveza Bjelovarsko-bilogorske županije ove je godine izabran gospodin Davor Taritaš iz Pčelarske udruge „Bilogora” Bjelovar. Za dopredsjednika je

izabran gospodin Darko Janžek iz Pčelarske udruge Čazma, dok će tajnik i dalje biti gospodin Dalibor Horvat iz Pčelarske udruge „Bilogora” Bjelovar. Pored već spomenutih predsjednika i dopredsjednika, u Upravni su odbor izabrani i: gospodin Goran Pranjić iz Pčelarske udruge „Bilogora” Bjelovar, gospodin Zvonko Horak iz Pčelarskoga društva „Maslačak” Grubišno Polje, gospodin Ivo Gelenčir iz Pčelarske udruge „Bagrem” iz Daruvara, gospodin Nemanja Vlahović iz Pčelarske udruge „Cvijet” Garešnica te gospodin Domagoj Balja iz Pčelarske udruge „Dr. Đuro Sulimanović” Garešnica. U Nadzorni odbor izabrani su: gospodin Miroslav Kobra iz Pčelarskoga društva „Maslačak” Grubišno Polje, koji je ujedno postao i njegov predsjednik, potom gospodin Leonard Šajatović iz Pčelarske udruge „Bilogora” Bjelovar, gospodin Bohumil Ježabek i gospodin Josip Šeba iz Pčelarske udruge „Bagrem” iz Daruvara, gospodin Nino Kovačić iz Pčelarske udruge „Cvijet” Garešnica, gospodin Saša Švarc iz Pčelarske udruge „Dr. Đuro Sulimanović” Garešnica te gospodin Josip Franc iz Pčelarske udruge Čazma. U Sud časti izabrani su: gospodin Dražen Kovač iz Pčelarske udruge „Bilogora” Bjelovar, koji će biti njegov predsjednik, gospođa Biljana Vlahović iz Pčelarske udruge „Cvijet” Garešnica i gospodin Zmagoslav Koudela iz Pčelarske udruge „Bagrem” iz Daruvara. Novi predsjednik Pčelarskog saveza Bjelovarsko-bilogorske županije predstavio je plan rada kojim želi nastaviti način i smjer rada koji je postavljen u proteklom mandatu. Naglasio je važnost borbe za očuvanje i zdravlje naše kranjske pčele. Svoje djelovanje usmjerit će i prema organizaciji pčelarskih edukacija, na partnerstvo s Bjelovarskim sajmom i HPS-om da bi Međunarodni pčelarski sajam u Bjelovaru bio još kvalitetniji i uspješniji te na kreiranje potpora koje pčelarima pruža Bjelovarsko-bilogorska županija.

Ovom prilikom želimo zahvaliti dosadašnjem predsjedniku gospodin Goranu Pranjiću, koji nas je uspješno vodio protekle četiri godine.

Svim hrvatskim pčelarima i njihovim obiteljima želimo uspješnu i mednu 2024. godinu.

Medno!

Davor Taritaš

Na izbornoj skupštini Pčelarskog saveza Bjelovarsko-bilogorske županije

Izborna skupština udruge pčelara „Lipa” iz Pazina

U srijedu 22. studenoga 2023. godine održana je Izborna skupština Udruge pčelara „Lipa” iz Pazina. Za novog predsjednika izabran je Tonči Ferencić, a za dopredsjednika dr. sc. Milan Oplanić. Uz njih su u Upravni odbor izabrani i Ranko Anđelini, Manuel Živolić, Goran Gržetić, Robert Krnjus i Tomica Pamić. U novi Nadzorni odbor izabrani su Vinko Dantinjana, Saša Bertetić i Serdo Šilić, dok je za tajnika izabran Boris Hrvatinić.

U povijesti istarskog pčelarstva zlatnim su slovima upisani učitelj Lovro Tomašić, župnik Vjenceslav Hradek i poštari Anton Tuhtan, koji su 1910. godine utemeljili Istarsko pčelarsko društvo i tako učinili prvi korak prema organiziranju pčelarstva u ovom dijelu Istre. Nažalost, tijekom talijanske okupacije došlo je do stagnacije u razvoju, što je trajalo sve do obnove Istarskoga pčelarskoga društva početkom pedesetih godina. Novo Pčelarsko društvo Pazin osnovano je 1981. godine, a njegov je prvi predsjednik, sve do 1987. godine, bio Željko Ravnić. Otad je broj članova ove udruge u stalnom porastu, a rastao joj je i ugled zbog brojnih aktivnosti usmjerenih na unaprjeđenje pčelarstva ne samo na Pazinštini nego i u čitavoj Istri. Društvo je 1984. godine promijenilo svoj naziv u Društvena organizacija pčelara „Lipa” Pazin, a 1987. godine u Udruga pčelara „Lipa”, a na čelo joj dolazi Ranko Anđelini.

U najveće doprinose ove udruge ubrajamo manifestacije Dani meda (koja se održava od 2006. godine), u sklopu koje se održava dječji literarno-likovni natječaj na temu pčela i meda te Dani mednih delikacija središnje Istre, potom obrazovni program Pčelarska škola (pokrenut 2008. godine u suradnji s Agronomskim fakultetom iz Zagreba), projekt pčelarskog turizma Medene točke središnje Istre te projekt dobivanja nacionalne oznake izvornosti za Istarski med.

Nakon izbora novoga upravljačkog tijela, dosadašnji predsjednik Ranko Anđelini i novi predsjednik Tonči Ferencić zahvalili su jednom od osnivača udruge, Željku Ravniću, na dugogodišnjem radu u službi predsjednika, dopredsjednika, tajnika i pašnog povjerenika.

TEKST: Damir Gregurić, portal „Pčelina školica”

Udruga pčelara
LipaPazin
UTEMELJENO 1981

Održana redovna skupština pčelarske udruge „Kostanj” iz Hrvatske Kostajnice

Dana 15. prosinca 2023. godine održana je Redovna skupština Pčelarske udruge „Kostanj” iz Hrvatske Kostajnice. Pčelarska udruga „Kostanj” osnovana je 2006. godine te trenutačno u svojem članstvu ima 96 pčelara iz raznih dijelova Republike Hrvatske. Predsjednik udruge gospodin Juraj Špoljarić upoznao je prisutne s aktivnostima udruge u proteklom razdoblju te s planovima rada za sljedeću godinu. Tijekom rasprave je skrenuta pozornost na klimatske izazove s kojima se posljednjih godina susreću pčelari i pčelinje zajednice, na nedostatak paša te na sve manje površina šuma pitomoga kestena na ovom području.

Na Redovnoj su skupštini kao gosti prisustvovali i predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza gospodin Dražen Kocet te predsjednici pčelarskih udruuga iz Popovače i Novske, gospođa Drago Plaščar i Damir Bukvić.

Ivan Lacković

S redovne skupštine Pčelarske udruge „Kostanj”

U Slavonskom Brodu održano 18. Međužupanijsko ocjenjivanje meda

Upravni odbor Udruge pčelara „Zrinski” iz Slavenskog Broda na sjednici održanoj 5. rujna 2023. godine raspisao je javni natječaj za prijavu na 18. Međužupanijsko ocjenjivanje meda s međunarodnim sudjelovanjem. Natječaj je objavljen na mrežnoj stranici up-zrinski.hr, u „Hrvatskoj pčeli” (br. 10/2023) te na mrežnoj stranici Hrvatskoga pčelarskog saveza.

S obzirom na prinos meda, većina pčelara proteklu pčelarsku godinu ocjenjuje ispodprosječnom. Potvrđuje to i manji broj pristiglih uzoraka nego prošle godine. Na ocjenjivanje je ove godine pristiglo ukupno 137 uzoraka iz svih krajeva Hrvatske te iz Bosne i Hercegovine.

Tako je pristiglo: 29 uzoraka bagremova meda, 27 uzoraka cvjetnog meda, 17 uzoraka medljikovca, 15 uzoraka kestenova meda, 8 uzoraka lipova meda, 8 uzoraka livadnog meda te isto toliko uzoraka suncokretova meda, 6 uzoraka meda od vrijeska te 19 uzoraka ostalih vrsta meda (od drače, kadulje, amorfe, uljane repice, bagremca, bršljana, svibovine, vrbe, metvice, ružmarina, facelije i zlatošipke te planinskog meda).

Mjerenje vlage provedeno je na svim uzorcima 18. studenoga 2023. godine, dok su sljedeći dan dva ocjenjivačka suda – sastavljena od pčelara koji su završili Program edukacije za senzorsku analizu i ocjenjivanje meda na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu u Osijeku – provodila senzorsko ocjenjivanje meda (s obzirom na boju, okus, miris i čistoću).

Ocjenjivanje je pokazalo da su svi pristigli medovi odlične kvalitete. Male razlike odlučivale su pobjednike. U u sklopu 26. Katarinskog sajma u Sportskoj dvorani Vijuš u Slavonskom Brodu u subotu 25. studenoga proglašeni su rezultati ocjenjivanja te su svečano uručene diplome, medalje i plaketa.

Ove je godine dodijeljena plaketa za najbolje ocijenjen

med na 18. Međužupanijskom ocjenjivanju, dok je devet šampiona skupina dobilo zlatne medalje. Za 72 uzorka (53 posto) pčelari su dobili diplome zlatnog obilježja, za 53 uzorka (38 posto) diplome srebrnog obilježja, a za 12 uzoraka (9 posto) diplome brončanog obilježja.

Rezultati 18. Međužupanijskog ocjenjivanja meda:

1. Najbolje ocijenjen med i šampion skupine medljikovac: Slavko Ličanin, Novska
2. Šampion skupine ostali medovi – med od drače: Zdravko Vrkić, Kruševo
3. Šampion skupine lipov med: Goran Barjaktarević, Velika Gorica
4. Šampion skupine kestenov med: Milan Kovačić, Novska
5. Šampion skupine bagremov med: Darko Milinković, Konjščina
6. Šampion skupine cvjetni med: Antun Dikanović, Stupnički Kuti
7. Šampion skupine suncokretov med: Davor Terihaj, Brodski Stupnik
8. Šampion skupine livadni med: Ivan Kućinski, Kaniža
9. Šampion skupine med od vrijeska: Niko Vezilić Novaković, Čilipi.

Najboljima čestitamo, a ostalima želimo da u sljedećoj pčelarskoj godini postignu još bolje rezultate.

Zahvaljujemo svima koji su pomogli u pripremi i realizaciji ovog projekta, koji je provelo povjerenstvo Udruge pčelara „Zrinski” iz Slavenskog Broda.

Svi se rezultati mogu pogledati u tablici na mrežnoj stranici: up-zrinski.hr.

Ivan Živić

Sudionici ocjenjivačkog žirija

Na 26. Katarinskom sajmu proglašeni rezultati ocjenjivanja meda

I ove je godine naša udruga sudjelovala na Katarinskom sajmu u Slavanskom Brodu, koji se održavao od 23. do 26. studenoga. Na 26. Katarinskom sajmu izlagalo je 216 izlagača malog i srednjeg poduzetništva, a posjetio ga je velik broj posjetitelja. Naši su pčelari bili na lijepo uređenom štandu, ispred kojega su zastajali mnogi posjetitelji kušajući različite vrste meda i informirajući se o upotrebi pčelinjih proizvoda u prehrani, ali i o pčelarstvu općenito. U sklopu programa sajma u subotu 25. studenoga održano je predavanje za pčelare o intervencijama u pčelarstvu i novom programskom razdoblju u poljoprivredi. Predavač je bio Juraj Ostoić, diplomirani inženjer agronomije i viši savjetnik u

Ministarstvu poljoprivrede.

U popodnevним satima, u prisustvu većeg broja pčelara, gostiju i posjetitelja sajma, proglašeni su rezultati 18. Međužupanijskog ocjenjivanja meda.

Predsjednik Udruge pčelara „Zrinski” Damir Šajnović i dopredsjednik Hrvatskoga pčelarskog sveza Stanko Čuljak uručili su plakete i medalje za najbolje ocijenjen med te svim šampionima skupina, odnosno diplome zlatnog, srebrnog i brončanog obilježja.

Posljednjeg je dana organizator sajma nagradio deset Kata poklon-paketima napunjenima pčelinjim proizvodima.

Ivan Živić

Nagrađeni pčelari 18. Međužupanijskog ocjenjivanja meda

26. Dani pčela u Zorinom domu

U organizaciji Pčelarskoga društva Karlovac od 23. do 25. studenoga u Gradskom kazalištu „Zorin dom” u Karlovcu održani su 26. Dani pčela. Uz izložbu medova i pčelinjih proizvoda izloženi su i likovni radovi učenika koji su se javili na natječaj Osnovne škole Rečica pod nazivom „Zujim zdravo”. Na svečanom otvorenju manifestacije učenici te škole sudjelovali su s pjesmom i recitacijama, a Dječja folklorna skupina KUD-a Rečica razveselila je nazočne posjetitelje svojim plesom. Izložbu je otvorila pročelnica Upravnog odjela za gospodarstvo Karlovačke županije gospođa Branka Šeketa Karlović. Svoje izložbeno-prodajne štandove imali su dugogodišnji karlovački i dugoreški pčelari: OPG Stanar, OPG Momčilović, OPG Legat i OPG Mijo

Grgurić, poznat po apikomori za inhalacije. Izložbu su posjetile vrtičke i školske skupine te svi zainteresirani Karlovčani. Uz vođeno predavanje tijekom izložbe posjetitelji su imali priliku i degustirati različite vrste medova.

Osim tradicionalne izložbe, Grad Karlovac i Pčelarsko društvo Karlovac organizirali su i 23. senzorsko ocjenjivanje medova s područja Karlovačke županije. Na natjecanje je ukupno pristiglo 25 uzoraka. Svi su uzorci bili šifrirani te su uklonjene sve druge oznake podrijetla. Po jedan uzorak meda dostavljen je u Zavod za ribarstvo, pčelarstvo, lovstvo i specijalnu zoologiju Agronomskog fakulteta u Zagrebu. Na natjecanje su pristigli cvjetni medovi, medovi od trušljike, kestena i

lipe te meduni. Svečana podjela diploma i proglašenje šampiona natjecanja održani su nakon stručnog predavanja dr. sc. Gordane Hegić pod naslovom Istine i zablude o medu – kako prepoznati pravi med. Nagrade pčelarima podijelio je predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza gospodin Dražen Kocet. Prvo mjesto pripalo je pčelaru Vedranu Tkalcu, čija je obiteljska tradicija duga 40 godina, a rezultati svake godine pokazuju uporan trud i rad s pčelama. Bez obzira na nagrade, mnogi se pčelari slažu da ovo nije bila idealna pčelarska godina.

Jasminka Alinčić – predsjednica PD Karlovac

Dodjela priznanja pobjedniku 23. ocjenjivanja meda Vedranu Tkalcu

Odgovor na tekst „Pogrešna deklaracija zbunjuje potrošače”

U službenom glasilu Hrvatskoga pčelarskog saveza „Hrvatskoj pčeli”, u broju 12 iz 2023. godine, objavljen je tekst gospodina Branka Vidmara pod naslovom „Pogrešna deklaracija zbunjuje potrošače”. Uz dužno poštovanje gospodinu Vidmaru zbog godina i iskustva tekst ni u jednom trenutku ne želim osporiti, ali moram tražiti objašnjenje jer ga ne mogu ni shvatiti. Naime, s obzirom na to da se slažem da nema potrebe ulaziti u polemiku vezano uz sadržaj navedenog teksta, molila bih i objašnjenje ispravka na koji se gospodin Vidmar poziva. Naime moj „propust” na koji se gospodin Vidmar poziva i više je nego realan. Upravo danas, 19. prosinca 2023. godine, u jednome velikom trgovačkom lancu uočila sam zanimljiv proizvod: šumski med jednoga od naših najvećih proizvođača meda. Molim gospodina Vidmara da još jednom objasni ovu pojavu jer nisu samo zbunjeni potrošači nego sam zbunjena i ja kao autorica ovih redaka koja je itekako dobro upoznata s ponudom šumskog meda u Hrvatskoj i susjednoj nam Sloveniji, gdje se šumski med stavlja na tržište deklariran kao gozdni med.

Također je zanimljivo vidjeti i ponudu šumskog meda u Njemačkoj, gdje je deklariran kao Waldhonig, odnosno u Austriji kao forest honey. Ili u Francuskoj, gdje se na tržište stavlja pod nazivom miel de foret. Sve su navedene zemlje članice Europske unije!

Moju zbunjenost još više pojačava i dio teksta u kojemu se spominje Pravilnik o medu (Narodne novine 53/2015, 47/2017) koji transponira propise Direktive o medu Europske unije i koji regulira ovo područje i, kako kaže gospodin Vidmar, „tu je više nego jasan”.

Još jednom moram ponoviti, meni je nejasan. Naime, recimo da smo u Hrvatskoj „veći katolici od pape” u ponekim slučajevima, već prema potrebi, no pčelarstvo je u Sloveniji prilično uređeno, onako kako mi u Hrvatskoj možemo samo poželjeti. I Slovenija je

zemlja koja je članica Europske unije te bi stoga, kako mi logika nalaže, i ona morala, kako navodi gospodin Vidmar, transponirati propise Direktive o medu Europske unije koji reguliraju ovo područje. Osvrnuvši se malo na ponudu šumskog meda u Sloveniji, pronašla sam čitavu paletu šumskih medova te sam navela poveznice do njih u popisu literature ispod ovog teksta. Navela sam i šumske medove s tržišta Njemačke i Francuske, također članica Europske unije, gdje se šumski med kao takav normalno deklarira i prodaje. Budući da tekstom gospodina Vidmara nisu zbunjeni samo potrošači meda nego i mnogi drugi, molila bih, uz dužno poštovanje, objašnjenje jer teško mogu povjerovati da svi slovenski, njemački, austrijski i francuski pčelari koji svoj med stavljaju na tržište deklariran kao šumski krše Direktivu Europske unije na koje se pozivate, a samo ju mi u Hrvatskoj poštujuemo...

Gordana Hegić – predsjednica Hrvatskog apiterapijskog društva

Literatura:

https://www.pip.hr/proizvod/med_sumski/262
<https://www.konzum.hr/web/>
<https://trgovina.mercator.si/market/izdelek/91207/gozdni-med-medex-900-g#>
<https://cebelarstvo-kotnik.si/product/gozdni-med/>
<https://www.beeplanet.si/izdelek/gozdni-med/>
<https://kmetijakosec.si/vsi-izdelki/gozdni-med-450g/> (preuzeta fotografija) <https://www.cebelarstvo-noc.si/kosarica/>
 Njemačka i Austrija:
<https://hepp-direkt.de/feine-speisen/feiner-honig/honig-waldhonig-2x500g>
<https://www.bioinsel.at/products/waldhonig>

<https://www.meinlamgraben.eu/shop/en/bio-waldhonig-500g>
Francuska:
<https://www.bee-miel.fr/produit/miel-de-foret/>
<https://www.francis-miot.com/en/spreads-honeys/14-miel-de-foret-339674000040.html>
<https://www.miel-lerucherdelours.fr/fr/miel/15-miel-de-foret.html>
<https://lerucherdelecole.fr/miels-boises-et-forts/37-miel-de-foret.html>
<https://www.miel-producteur.fr/produit/miel-de-foret-500g/>

<https://maeshoney.com/fr/miel-de-foret/>
<https://www.ruchers-du-luberon.fr/miel-de-foret-de-france-340g-c2x39990818>
<https://www.famillemary.com/miel-bio-des-forets-des-vosges-1-pot.html>
<https://www.passe-moi-lmiel.com/nos-miels/8-miel-foret-yvelines.html>
https://www.miel-imperial.com/fr/miel-bio/273-miel-de-foret-bio.html?gclid=Cj0KCQiAm4WsBhCiARIsAEJIEzVyMhZd_UoCOs0tnrXUY0xboWvuriVYPhtv4K9fRtJLZ7b-pu7P-4gaAgehEALw_wcB

IN MEMORIAM - **FRANJO DUBAC (1931. – 2023.)**

U 93. godini života napustio nas je Franjo Dubac, najstariji pčelar u Čakovcima i okolici Vukovara, svima poznat kao Feri Papa, Deda Franjo, Deda Dubac ili samo Deda Pčelar. Rođen 24. srpnja 1931. u Čakovcima kraj Vukovara, od najranijega se djetinjstva bavio pčelarstvom, i to u obiteljskome pčelinjaku sagrađenome 1880. godine. U vojsci se svojim talentima iskazao kao padobranac i često se prisjećao svojih padobranskih doživljaja i nakon što se umjesto vojne karijere odlučio za život poljoprivrednika i pčelara. Svoje obiteljsko gospodarstvo vodio je s velikim uspjehom, a pčelarska je znanja rado prenosio svima koji su htjeli učiti gdje god da je boravio, čak i tijekom višegodišnjega progonstva u Zagrebu. Kada se vratio kući, u vrtu su ga dočekale njegove pčele. Bio je strog, odlučan i beskompromisan te je živio u skladu s prirodom, u ritmu košnica. Dobitnik je brojnih pčelarskih priznanja i nagrada. Ljubav prema pčelama prenio je na suprugu Mariju i dvije kćeri, Biserku i Etu. Otišavši s ovoga svijeta 20. studenoga 2023. godine, iza sebe je ostavio vrijednu ostavštinu pčelarskoga znanja koje se nastavlja unutar obitelji. I dok se obitelj još bori s mišlju da ga više nema među nama, Feri Papa će i dalje živjeti u srcima svih nas koji smo ga poznavali i voljeli.

IN MEMORIAM - **IVAN ĐURKOVIĆ (1928. – 2023.)**

Dana 27. studenoga 2023. godine na posljednji smo počinak ispratili našega dugogodišnjega kolegu i prijatelja pčelara Ivana Đurkovića, koji je preminuo 24. studenoga 2023. godine u 95. godini života. Po zanimanju stomatolog, bio je član Udruge pčelara „Zrinski” iz Slavonskoga Broda više od četrdeset godina. Aktivno je sudjelovao u njezinu radu te je nesebično pomagao i prenosio svoje znanje mlađim pčelarima. Bio je jedan od najpoznatijih i najstarijih pčelara u brodskoj Posavini koji je cijeli svoj život posvetio pčelama. Neka mu je laka hrvatska zemlja. Počivao u miru!

Udruga pčelara „Zrinski”, Slavonski Brod

IN MEMORIAM - **JURE ČULJAK**

Dana 14. studenoga 2023. godine na posljednji smo počinak ispratili još jednoga veterana pčelarstva, dugogodišnjega pčelara Juru Čuljka, koji je preminuo u 84. godini života. Bio je član Udruge pčelara „Zrinski” Slavonski Brod više od četrdeset godina, a pčelarstvom se bavio od svoje rane mladosti. Bio je aktivan u radu naše udruge te je nesebično pomagao i prenosio svoje znanje drugim pčelarima. Cijeli je život posvetio pčelama, a svojim je radom i iskustvom doprinio razvoju pčelarstva u brodskoj Posavini. Svoju ljubav prema pčelama prenio je na kćer i sina, koji nastavljaju s pčelarenjem.

Neka mu je laka hrvatska zemlja, počivao u miru.

Udruga pčelara „Zrinski” Slavonski Brod

Udruga pčelara "LIPA" Pazin, pod pokroviteljstvom Istarske županije i Grada Pazina, u suorganizaciji Hrvatskog pčelarskog saveza, LAG-a Središnja Istra, Turističke zajednice središnje Istre, Udruženja obrtnika Pazin i Pazin Sport-a d.o.o., organizira međunarodnu prodajnu izložbu pčelarske opreme, pčelarskih proizvoda i stručno edukativni skup

The background of the poster features a blurred image of a honey dipper with honey being poured into a small bowl. The text is overlaid on this background. The number '18.' is in white, with a honey drop graphic above the dot. 'DANI' is in white, and 'MEDA' is in large, bold, orange letters. 'PAZIN - ISTRA' and '23.-24. veljače 2024.' are in white. There are several orange hexagonal outlines scattered around the text.

18. DANI MEDA PAZIN - ISTRA 23.-24. veljače 2024.

**ŠKOLSKO - GRADSKA
SPORTSKA DVORANA**

Manifestacija se održava u prostoru Školsko-gradske sportske dvorane na adresi Tugomila Ujčić prof. 2. Izložba je otvorena 23. veljače 2024. od 10:00 do 19:00 sati i 24. veljače 2024. od 9:00 do 18:00 sati. Ulaz na izložbu te prisustvovanje predavanjima je besplatno. Sve obavijesti moguće je dobiti na e-mail: danimeda@lipa-pazin.hr, broj telefona +385 98 9469750 (Krešo Juričić), kao i na web stranicama www.lipa-pazin.hr

Zajednica udruga pčelara Sisačko-moslavačke županije, Top -Terme d.o.o . i
Turistička zajednica Općine Topusko pod pokroviteljstvom župana
Sisačko-moslavačke županije g. Ivana Celjaka organ iziraju

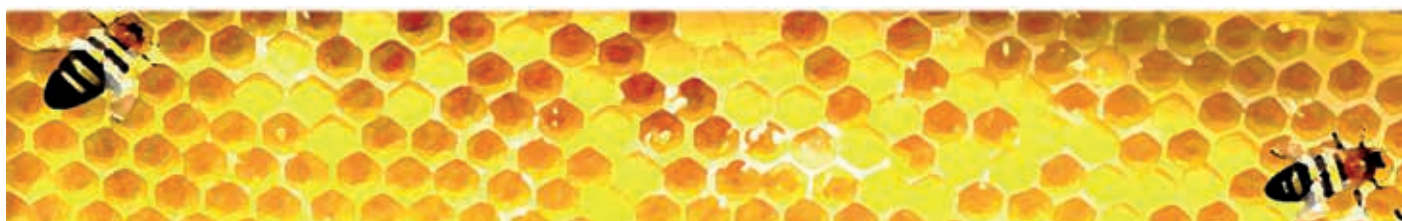
23. DANE MEDA

„ZLATNA PČELA“

i

18. ŽUPANIJSKO OCJENJIVANJE MEDA

uz pčelarsku izložbu, prodaju pčelinjih proizvoda i opreme te stručno -
znanstveni skup 17. i 18. veljače 2024. u Top-Termama u Topuskom

PROGRAM

Subota

17. veljače 2024.

08:00 - 17:00 Izložbeno-prodajni štandovi

09:00 - 10:00 **Dražen Kocet, ing.stroj.**
Rastimo s medom, medni doručak i edukacija o
pčelarstvu za djecu OŠ Vladimir Nazor Topusko

10:15 - 10:45 Svečano otvaranje
(Restoran Petrova gora)

11:00 - 11:30 **Dražen Kocet, ing.stroj.**
Tema: "Aktualnosti u HPS-u"

11:30 - 12:00 **Ministarstvo poljoprivrede**
Tema: Dokazana kvaliteta med

12:15 - 13:00 **Igor Petrović dipl. ing.(Ministarstvo poljoprivrede)**
Tema: Zakonska regulativa u pčelarstvu
(JRDŽ, evidencija, potpore, sektorske intervencije)

13:15 - 14:00 **mr. Blagojče Najdoski**
Tema: Prilagodba tehnologije pčelarenja
novim klimatskim uvjetima

14:00 - 14:30 Pauza za ručak

14:30 - 15:30 **Draško Vuković**
Tema: Proizvodnja matične mliječi

18:00 Dodjela priznanja i svečana večera
(Restoran Petrova gora)

Nedjelja

18. veljače 2024.

08:00 - 14:00 Izložbeno-prodajni štandovi

Osoba za kontakt u ime organizatora:

Damir Bukvić
Mob: 091/514 90 23

Osoba za kontakt - rezervacija
štandova:

Mijo Medved
Mob: 095/820 80 35

ORGANIZATORI

Top-Terme d.o.o.

Turistička zajednica
Općine Topusko

Zajednica udruga pčelara
Sisačko-moslavačke županije

Sisačko-moslavačka županija

Ministarstvo
poljoprivrede

POKROVITELJI

Hrvatski pčelarski savez

Turistička zajednica
Sisačko-moslavačke županije

Općina Topusko

Prodajem med, livadni, na veliko okolica
Vinkovaca.
GSM. 097/6119-339; 099/5166-630

PRERADA PČELINJEG VOSKA U SATNE OSNOVE SVIH DIMENZIJA

ZAMJENA I PRERADA: 1.2€/KG

PRODAJA SATNIH OSNOVA: 13€/KG

**OPG
FERKO**

098 481 980

Zgališće 66,
Dubrava kod Vrbovca

Članice Hrvatskog pčelarskog saveza plaćaju Savezu članarinu prema broju članova udruge u iznosu od 35.00 EUR za 2024. godinu, za svakog svojeg člana udruge. Članarinu Udruge trebaju uplatiti od 1. do 31. siječnja, a blagajnike molimo da nam istu što prije doznače na IBAN: HR2524840081100687902 te odmah pošalju i uredni popis s točnim podacima članova koji su izvršili uplatu članarine, kao i kopiju uplatnice kojom je uplata izvršena. Članovi članica Hrvatskog pčelarskog saveza dobivaju besplatan primjerak časopisa.

Pretplata samo za časopis Hrvatska pčela iznosi 40,00 EUR, a za inozemstvo 45,00 EUR. Cijena pojedinog broja za Hrvatsku iznosi 5,00 EUR. Časopis izlazi u 11 brojeva, u nakladi od 6 500 primjeraka. Pretplata se tijekom godine ne može otkazati, a prima je Hrvatski pčelarski savez na IBAN broj: **HR2524840081100687902**. Tiskara je "Mediaprint-Tiskara Hrastić".

Upute za pripremu komercijalnih oglasa

Komercijalni oglasi moraju biti grafički pripremljeni i u pdf formatu dostavljeni najkasnije do 10. u mjesecu. Cijena oglasa:

1/1	(16x24 cm) vanjska strana	450,00 EUR
1/1	(16x24 cm) unutarnja strana	400,00 EUR
1/2	(16x12 cm)	350,00 EUR
1/3	(16x7,5 cm)	250,00 EUR
1/4	(16x6 cm, 8x12 cm)	200,00 EUR
1/8	(5x8 cm)	95,00 EUR

Popust na komercijalne oglase: 4x oglas -10%; 5-8x oglas -20%; 9-12x oglas -30%

Za sadržaj oglasa odgovaraju oglašivači.

Upute za pripremu malih oglasa građana

Mali oglasi moraju biti dostavljeni najkasnije do 10. u mjesecu za objavu u sljedećem broju časopisa. Svaki član HPS-a i pretplatnik na časopis ima pravo iskoristiti dva besplatna mala oglas godišnje. Svi sljedeći mali oglasi naplaćuju se 1.00 EUR po riječi, a oglas mora sadržavati najmanje 10 riječi.

Upute za pripremu tekstova za objavu u časopisu Hrvatska pčela

Rukopisi i fotografije za objavu u časopisu primaju se najkasnije do 10. u mjesecu, te se nakon objave ne vraćaju. Autorski honorari plaćaju se po jednoj kartici, koja sadržava 1.450 znakova, u iznosu od 13,27 EUR/kartici. Za sadržaj tekstova odgovaraju sami autori. Ostali mediji koji preuzimaju tekstove, obavezno moraju navesti izvor informacija.

Suorganizator:

HRVATSKI PČELARSKI
SAVEZ

Partneri:

PČELARSKI SAVEZ
BJELOVARSKO-BILOGORSKE
ŽUPANIJE

PČELARSKA UDRUGA
"BILOGORA" BJELOVAR

Pokrovitelj:

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

19. MEĐUNARODNI

Pčelarski Sajam

Program:

Subota 3. 2. 2024.

10:00 – Otvorenje 19. Međunarodnog pčelarskog sajma

11:00 – prof. dr. sc. Ivana Tlak Gajger -
B-THENET projekt u 2024
- Žutonogi stršljen - opasnost koja dolazi

12:00 – mr. sc. Milorad Šubić – Trovanje pčelinjih zajednica i ostalih oprašivača

13:00 – doc. dr. sc. Janez Prešern - Biologija sparivanja matice i očinstvo kod medonosne pčele – praktične implikacije i problemi.

14:00 – doc. dr. sc. Marin Kovačić - Holistički pristup pčelinjoj zajednica s ciljem razvoja pčela otpornih na varoozu.

Nedjelja 4. 2. 2023.

10:00 – Ministarstvo poljoprivrede
– Dokazana kvaliteta

10:30 – Bojan Ivanetić – Što pčelari mogu financirati kroz intervencije za ruralni razvoj iz SP ZPP RH 2023 - 2027

11:00 – Igor Petrović, dipl. ing. agr.
– Ekonomika pčelarske proizvodnje (proizvodni pokazatelji)

3. - 4. 2.

2024.

Sajamski prostor
Gudovac

www.bj-sajam.hr

Organizator zadržava pravo izmjene programa.

HRVATSKI PČELARSKI SAVEZ

Med hrvatskih pčelinjaka

NACIONALNA
STAKLENKA ZA MED

HRVATSKOG PODRIJETLA